

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड—४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542
Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

कला विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील हिन्दी विषयाचा सी.बी.सी.एस. पटनंचा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून लागू करण्याबाबत.

परियोग

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक १२ मे २०१६ रोजी संपन्न झालेल्या ३६व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील ऐनवेळचा विषय क्र.९/३६-२०१६ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील कला विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील खालील विषयाचा C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern चा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून लागू करण्यात येत आहे.

१. बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी. हिन्दी (अनिवार्य, द्वितीय भाषा आणि ऐच्छिक) — प्रथम वर्ष (सत्र पहिले व दुसरे)

सदरील अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निर्दर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक—०१ /परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/८७१
दिनांक : १२.०८.२०१६.

स्वाक्षरित/—
संचालक
महाविद्यालय व विद्यापीठ विकास मंडळ

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. परीक्षा नियंत्रक यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

"ज्ञानतीर्थ", विष्णुपुरी, नांदेड.

प्रथम वर्ष हिन्दी पाठ्यक्रम

नवीन सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न

(स्नातक स्तर)

दीर्घोत्तरी + बहु-विकल्पी + C.B.C.S. पॅटर्न

(Theory + MCQ+C.B.C.S. Pattern Syllabus)

जून 2016 से प्रारंभ

स्वामी रामानंदतीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

"ज्ञानतीर्थ" , विष्णुपुरी, नांदेड.

प्रथम वर्ष हिन्दी पाठ्यक्रम
हिन्दी द्वितीय भाषा (S.L.) (स्नातकस्तर)
बी.ए./ बी.कॉम/ बी.एस्सी.
पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न
w.e.f. जून 2016
नवीन C.B.C.S. सत्र पद्धति पाठ्यक्रम

Credits: 03 (Marks-75)
ESE-40 Marks and CA-35 Marks)
(30 Theory)
(10 MCQ)
पेपर क्र. I, II (S.L.) द्वितीय भाषा

स्वामी रामानंदतीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

प्रथम वर्ष बी.ए., बी.कॉम., बी.एस्सी., द्वितीय भाषा हिन्दी
CBCS पॅटर्न (सेमिस्टर) पद्धति(S.L.) पाठ्यक्रम,

प्रथम वर्ष SL की रूपरेखा

(पॅटर्न CBCS सेमिस्टर पद्धति, w.e.f. जून २०१६)

(साहित्य भारती)

सेमिस्टर	पेपर नं.	पेपर का नाम	लेक्चर प्रत्येक/ सप्ताह	कुल पिरेड	अन्तर्गत मूल्यांकन (C.A.)	सेमिस्टर के अंक (E.S.E.)	कुल अंक	क्रिडीट
१	१	साहित्य भारती	०४	५५	३५	४०	७५	०३
२	२	साहित्य भारती	०४	५५	३५	४०	७५	०३

नोट: उपर्युक्तविषय के अनुसार पेपर का नाम, पेपर क्रमांक I, II के अनुसार लेक्चर प्रत्येकसप्ताह में ०४, कुल पिरेड ५५, अन्तर्गत मूल्यांकन ३५ जिसमें दो (२) Test होंगे। प्रत्येक Test के लिए १० अंकहोंगे। $10+10=20$ और १५ अंकोंका Assignment रहेगा। Theory ४० अंकोंके लिए कुल अंक ७५ होंगे। प्रत्येक पेपर के लिए क्रेडीट ०३ रहेंगे।

स्वामी रामानंदतीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

"ज्ञानतीर्थ", विष्णुपुरी, नांदेड.

प्रथम वर्ष बी.ए. ऐच्छिक हिन्दी,
CBCS पॅटर्न (सेमिस्टर) पद्धति CBCS पाठ्यक्रम,
प्रथम वर्ष ऐच्छिक हिन्दी की रूपरेखा

w.e.f. जून २०१६

नवीन C.B.C.S. सत्र पद्धति पाठ्यक्रम
Credits: 03 (Marks-75)
(ESE-40 Marks and CA-35 Marks)
(30 Theory)
(10 MCQ)
पेपर क्र. I, II, III & IV (opt.)

स्वामी रामानंदतीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

प्रथम वर्ष बी.ए. ऐच्छिक हिन्दी,
CBCS पैटर्नसेमिस्टर पद्धति CBCS पाठ्यक्रम,
प्रथम वर्ष ऐच्छिक हिन्दी की रूपरेखा

w.e.f. जून २०१६

कथासाहित्य - I / III

नाटक तथा एकांकी - II / IV

सेमिस्टर	पेपर नं.	पेपर का नाम	लेक्चर प्रत्येक/ सप्ताह	कुल पिरेड	अन्तर्गत मूल्यांकन (C.A.)	सेमिस्टर के अंक (E.S.E.)	कुल अंक	क्रेडीट
I	I	कथा साहित्य	०४	५५	३५	४०	७५	०३
II	II	नाटक तथा एकांकी	०४	५५	३५	४०	७५	०३
II	III	कथा साहित्य	०४	५५	३५	४०	७५	०३
	IV	नाटक तथा एकांकी	०४	५५	३५	४०	७५	०३

नोट: उपर्युक्त विषय के अनुसार पेपर का नाम, पेपर क्रमांक I, II, III, IV के अनुसार लेक्चर प्रत्येकसप्ताह में ०४, कुल पिरेड ५५, अन्तर्गत मूल्यांकन ३५ जिसमें दो (२) Test होंगे। प्रत्येक Test के लिए १० अंकहोंगे $10+10=20$ और १५ अंकोंका Assignment रहेगा Theory ४० अंकों के लिए कुल अंक ७५ होंगे प्रत्येक पेपर के लिए क्रेडीट ०३ रहेंगे।

रवामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
बी.ए., बी.कॉम., बी.एस्सी. द्वितीय भाषा हिन्दी (S.L.)
नवीन पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पैटर्न
प्रथम सत्र (Semester-I) प्रश्नपत्र क्र. I
(साहित्य भारती)

Credits : 03

ESE – 40 Marks and CA-35 Marks) अंक : 75
(30 Theory + 10 MCQ)

तासिका : 55

पाठ्यक्रम :

खण्ड अ) काव्य विभाग : (अंक 5+5 संदर्भ तथा टिप्पणी विकल्प में +10 दीर्घोन्तरी = 15 अंक)

तासिका : 20

1) नये जमाने की मुकरी	-	भारतेंदु हरिश्चंद्र
2) नवयुवको के प्रति	-	मैथिलीशरण गुप्त
3) जुही की कली	-	निराला
4) जागरण	-	शिवमंगल सिंह 'सुमन'
5) जो बीत गयी सो बात गयी	-	हरिवंशराय बच्चन
6) यह दीप अकेला	-	सच्चिदानंद हीरानंद वात्सायन 'अज्ञेय'

खण्ड ब) कहानी विभाग : (अंक 5+5 संदर्भ तथा टिप्पणी विकल्प में +10 दीर्घोन्तरी = 15 अंक)

तासिका : 20

1) नशा	-	प्रेमचंद
2) त्रिवेणी	-	जैनद्रकुमार
3) शरणदाता	-	सच्चिदानंद हीरानंद वात्सायन 'अज्ञेय'
4) सच बोलने की भूल	-	यशपाल
5) एष धर्म : सनातन :	-	भीष्म साहनी
6) लड़की की शादी	-	अमरकांत

खण्ड क) प्रयोजनमूलक हिन्दी

तासिका : 05

- 1) पारिभाषिक शब्दावली (100 शब्द)
(बैंक, बीमा, वाणिज्य, जनसंचार माध्यम, विज्ञान, कार्यालय, विधि, चिकित्सा, तथा संगणक से संबंधित)

*उपर्युक्त संपूर्ण पाठ्यक्रमपर 10 M.C.Q. प्रश्न पूछे जाएंगे = अंक 10

खण्ड छ) अंतर्गत मूल्यांकन (C.A.) (अंक 35)

तासिका : 10

निम्नलिखित घटकों पर आधारित होगा।

- 1) कक्षा में 10 - 10 अंकों के दो टेस्ट होंगे ।
- 2) 15 अंकों का स्वाध्याय लेखन (Assignment) रहेगा।

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
बी.ए., बी.कॉम., बी.एस्सी. द्वितीय भाषा हिन्दी (S.L.)
नवीन पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न
द्वितीय सत्र (Semester-II) प्रश्नपत्र क्र. II
(साहित्य भारती)

Credits : 03

ESE – 40 Marks and CA-35 Marks) अंक : 75
(30 Theory + 10 MCQ)

तासिका : 55

पाठ्यक्रम :

खण्ड अ) काव्य विभाग : (अंक 5+5 संदर्भ तथा टिप्पणी विकल्प में +10 दीर्घोत्तरी = 15 अंक)

तासिका : 20

1) धिन तो नहीं आती हैं ?	-	नागार्जुन
2) लोग टूट जाते हैं (गज़ल)	-	बशीर बद्र
3) श्रेष्ठ	-	ओमप्रकाश वाल्मिकि
4) जानकी जान गई है	-	सुशीला टाकभौरे
5) पासे सभी पलट गये	-	कवि प्रदीप
6) क्या तुम जानते हो ?	-	निर्मला पुतुल

खण्ड ब) कहानी विभाग : (अंक 5+5 संदर्भ तथा टिप्पणी विकल्प में +10 दीर्घोत्तरी = 15 अंक)

तासिका : 20

1) रसप्रिया	-	फणीश्वरनाथ रेणु
2) सुमेर	-	राहुल सांकृत्यायन
3) स्त्री सुबोधिनी	-	मन्नू भंडारी
4) ललमनियाँ	-	मैत्रेयी पुष्पा
5) नेलकटर	-	उदय प्रकाश
6) ऐ गंगा तुम बहती हो क्यूँ ?	-	विवेक मिश्र

खण्ड क) प्रयोजनमूलक हिन्दी

तासिका : 05

अ) संवाद लेखन : सैद्धांतिक तथा व्यावहारिक पक्ष

ब) विज्ञापन लेखन : सैद्धांतिक तथा व्यावहारिक पक्ष

*उपर्युक्त संपूर्ण पाठ्यक्रमपर 10 M.C.Q. प्रश्न पूछे जाएंगे = अंक 10

खण्ड छ) अंतर्गत मूल्यांकन (C.A.) (अंक 35)

तासिका : 10

निम्नलिखित घटकों पर आधारित होगा।

- 1) कक्षा में 10 - 10 अंकों के दो टेस्ट होंगे।
- 2) 15 अंकों का स्वाध्याय लेखन (Assignment) रहेगा।

रखामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
बी.ए. प्रथम वर्ष ऐच्छिक हिंदी
नूतन पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न
प्रथम सत्र (Semester-I) प्रश्नपत्र क्र. I
(कथा साहित्य)

Credits : 03

ESE – 40 Marks and CA-35 Marks) अंक : 75
(30 Theory + 10 MCQ)

तासिका : 55

पाठ्यक्रम

खण्ड अ) उपन्यास विधा - (अंक 05) तासिका : 10

सैद्धांतिक विवेचन परिभाषा, विकास, तत्त्व

खण्ड ब) उपन्यास - (अंक 05 संदर्भ विकल्प के साथ + 10 दीर्घोत्तरी) तासिका : 20

मुक्तिपर्व : मोहनदास नैमिशराय (अनुराग प्रकाशन, दरियागंज, नई दिल्ली)

खण्ड क) कहानियाँ - (अंक 05 संदर्भ विकल्प के साथ + 10 दीर्घोत्तरी) तासिका : 15

1) मंत्र 1	-	प्रेमचंद
2) आकाशदिप	-	जयशंकर प्रसाद
3) मक्रिल	-	यशपाल
4) ग्रैग्रीन	-	अज्ञेय
5) आखिरी सामान	-	मोहन राकेश
6) ऊपर उठता हुआ मकान	-	कमलेश्वर

*उपर्युक्त संपूर्ण पाठ्यक्रमपर 10 M.C.Q. प्रश्न पूछे जाएंगे = अंक 10

खण्ड ड) अंतर्गत मूल्यांकन (C.A.) (अंक 35) तासिका : 10

निम्नलिखित घटकों पर आधारित होगा।

- 1) कक्षा में 10 - 10 अंकों के दो टेस्ट होंगे।
- 2) 15 अंकों का स्वाध्याय लेखन (Assignment) रहेगा।

ख्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
बी.ए. प्रथम वर्ष ऐच्छिक हिंदी
नूतन पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न
प्रथम सत्र (Semester-I) प्रश्नपत्र क्र. II
(नाटक तथा एकांकी)

Credits : 03

ESE – 40 Marks and CA-35 Marks) अंक : 75
(30 Theory + 10 MCQ)

तासिका : 55

पाठ्यक्रम :

खण्ड अ) एकांकी विधा : (अंक 05)
परिचय, तत्त्व तथा इतिहास

तासिका : 10

खण्ड ब) नाटक : (अंक 05 संदर्भ विकल्प के साथ + 10 दीर्घोत्तरी)
लढ़ाई - सर्वेश्वर दयाल सक्सेना (वाणी प्रकाशन, दरियागंज, नई दिल्ली)

तासिका : 20

खण्ड क) एकांकी : (अंक 05 संदर्भ विकल्प के साथ + 10 दीर्घोत्तरी)

तासिका : 15

- 1) परिचय - लक्ष्मीनारायण लाल
- 2) कँवारी धरती - मोहन राकेश
- 3) जान से प्यारे - ममता कालीया
- 4) समरथ को नहीं दोष गुसाई - सफदर हाशमी

*उपर्युक्त संपूर्ण पाठ्यक्रमपर 10 M.C.Q. प्रश्न पूछे जाएंगे = अंक 10

खण्ड ड) अंतर्गत मूल्यांकन (C.A.) (अंक 35)

तासिका : 10

निम्नलिखित घटकों पर आधारित होगा।

- 1) कक्षा में 10 - 10 अंकों के दो टेस्ट होंगे।
- 2) 15 अंकों का स्वाध्याय लेखन (Assignment) रहेगा।

रवामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
बी.ए. प्रथम वर्ष ऐच्छिक हिंदी
नूतन पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न
द्वितीय सत्र (Semester-II) प्रश्नपत्र क्र. III
(कथा साहित्य)

Credits : 03

ESE – 40 Marks and CA-35 Marks) अंक : 75
(30 Theory + 10 MCQ)

तासिका : 55

पाठ्यक्रम :

खण्ड अ) कहानी विधा - (अंक 05) तासिका : 10
सैद्धांतिक विवेचन परिभाषा, विकास, तत्त्व

खण्ड ब) उपन्यास - (अंक 05 संदर्भ विकल्प के साथ + 10 दीर्घोत्तरी) तासिका : 20
लौटे हुए मुसाफिर : कमलेश्वर (लोकभारती प्रकाशन, इलाहाबाद / नई दिल्ली)

खण्ड क) कहानियाँ : (अंक 05 संदर्भ विकल्प के साथ + 10 दीर्घोत्तरी) तासिका : 15
1) मुखौटा - ममता कालिया
2) टीस - संजीव
3) मुंबई कांड - ओमप्रकाश वाल्मिकि
4) सुरंग - दयानंद बटौही
5) नारी तुम केवल सबला हो - डॉ. नीहारिका
6) धोखा - रजतरानी मीनू
*उपर्युक्त संपूर्ण पाठ्यक्रमपर 10 M.C.Q. प्रश्न पूछे जाएंगे = अंक 10

खण्ड ड) अंतर्गत मूल्यांकन (C.A.) (अंक 35) तासिका : 10
निम्नलिखित घटकों पर आधारित होगा।
1) कक्षा में 10 - 10 अंकों के दो टेस्ट होंगे।
2) 15 अंकों का स्वाध्याय लेखन (Assignment) रहेगा।

ख्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
बी.ए. प्रथम वर्ष ऐच्छिक हिंदी
नूतन पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न
द्वितीय सत्र (Semester-II) प्रश्नपत्र क्र. IV
(नाटक तथा एकांकी)

Credits : 03

ESE – 40 Marks and CA-35 Marks) अंक : 75
(30 Theory + 10 MCQ)

तासिका : 55

पाठ्यक्रम :

खण्ड अ) नाटक विधा : (अंक 05)

तासिका : 10

परिचय, तत्त्व तथा इतिहास

खण्ड ब) नाटक : (अंक 05 संदर्भ विकल्प के साथ + 10 दीर्घोत्तरी)

तासिका : 20

सुनो शेफाली - कुसूम कुमार (किताब घर प्रकाशन, दरियागंज, नई दिल्ली)

खण्ड क) एकांकी : (अंक 05 संदर्भ विकल्प के साथ + 10 दीर्घोत्तरी)

तासिका : 15

1) गुनाहों की सजा - कर्मशील भारती

2) समर्पित जीवन - सुशिला टाकभौरे

3) दहाड उठा था सिंह - अनिता भारती

4) वारिस - अशोक कुमार

*उपर्युक्त संपूर्ण पाठ्यक्रमपर 10 M.C.Q. प्रश्न पूछे जाएंगे = अंक 10

खण्ड छ) अंतर्गत मूल्यांकन (C.A.) (अंक 35)

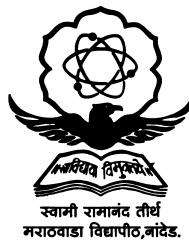
तासिका : 10

निम्नलिखित घटकों पर आधारित होगा।

1) कक्षा में 10 - 10 अंकों के दो टेस्ट होंगे।

2) 15 अंकों का स्वाध्याय लेखन (Assignment) रहेगा।

* * * * *

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

‘‘ज्ञानतीर्थ’’ विष्णुपरी, नांदेड

प्रथम वर्ष हिंदी पाठ्यक्रम C.B.C.S. पैटर्न (सत्र पद्धति)

w.e.f. जून २०१६

B.A. - I Year
(स्नातक स्तर)

नवीन C.B.C.S. सत्र पद्धति पाठ्यक्रम पैटर्न

प्रथम वर्ष हिन्दी द्वितीय भाषा S.L.&

प्रथम वर्ष ऐच्छिक I, II, III, IV
पाठ्यक्रम की रूपरेखा

प्रश्नपत्र का प्रारूप

सेमिस्टर पद्धति जून २०१६

30 Theory + 10 MCQ = 40

2 Test 10+10 = 20

1 Assignment = 15

Total = 75

जून २०१६ से प्रारंभ

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

प्रथम वर्ष हिन्दी पाठ्यक्रम

हिन्दी द्वितीय भाषा (S.L.) (स्नातक स्तर)

बी.ए./बी.कॉम/बी.एस्सी.

पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न

w.e.f. जून २०१६

नवीन C.B.C.S. सत्र पद्धति पाठ्यक्रम

प्रथम वर्ष S.L. की रूपरेखा

(सेमिस्टर पद्धति, जून २०१६)

साहित्य भारती

सत्र-I प्रश्न पत्र-I

प्रश्नपत्र का प्रारूप २०१६-१७

Credits: 03

(Marks-75)

ESE-40 Marks and CA-35 Marks)

Periods: 55

(30 Theory)

(10 MCQ)

प्रश्न १. संसदर्भ व्याख्या कीजिए।

अंक - ०५

विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जाएगा, जिसमें एक संदर्भ कविता पर होगा, विकल्प में कहानी पर संदर्भ होगा, दो में से एक लिखना अनिवार्य है।

प्रश्न २. कविता पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प साथ

१०

प्रश्न ३. कहानी पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प के साथ

१०

प्रश्न ४. टिप्पणी लिखिए :

०५

कविता तथा कहानी पर दो टिप्पणियाँ पूछी जाएँगी, दो में से एक लिखना अनिवार्य होगा।

प्रश्न ५. संपूर्ण पाठ्यक्रम पर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पूछे जाएँगे, सभी प्रश्न अनिवार्य होंगे।

१०

नोट : विश्वविद्यालय द्वारा पाठ्यक्रम में संपादीत पुस्तक तथा

प्रयोजनमूलक हिंदी (पारिभाषिक शब्दावली १०० शब्द) पर बहुपर्यायी प्रश्न होंगे।

अंतर्गत मूल्यांकन-

३५ अंक का होगा जिसमें २ टेस्ट होंगे। प्रत्येक टेस्ट के लिए १० अंक होंगे।

१०+१० = २० और १५ अंकों का Assignment रहेगा :

३५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

प्रथम वर्ष हिन्दी पाठ्यक्रम

हिन्दी द्वितीय भाषा (S.L.) (स्नातक स्तर)

बी.ए./बी.कॉम/बी.एस्सी.

पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न

w.e.f. जून २०१६

नवीन C.B.C.S. सत्र पद्धति पाठ्यक्रम

प्रथम वर्ष S.L. की रूपरेखा

(सेमिस्टर पद्धति, जून २०१६)

साहित्य भारती

सत्र-II प्रश्न पत्र-II

प्रश्नपत्र का प्रारूप २०१६-१७

Credits: 03

(Marks-75)

ESE-40 Marks and CA-35 Marks)

Periods: 55

(30 Theory)+

(10 MCQ)

प्रश्न १. संदर्भ व्याख्या कीजिए। अंक - ०५

विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जाएगा, जिसमें एक संदर्भ कविता पर होगा, विकल्प में कहानी पर संदर्भ होगा, दो में से एक लिखना अनिवार्य है।

प्रश्न २. कविता पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प साथ १०

प्रश्न ३. कहानी पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प के साथ १०

प्रश्न ४. टिप्पणी लिखिए : ०५

कविता तथा कहानी पर दो टिप्पणियाँ पूछी जाएँगी, दो में से एक लिखना अनिवार्य होगा।

प्रश्न ५. संपूर्ण पाठ्यक्रम पर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पुछे जाएँगे, सभी प्रश्न अनिवार्य होंगे। १०

नोट : विश्वविद्यालय द्वारा पाठ्यक्रम में संपादीत पुस्तक तथा प्रयोजनमूलक हिन्दी पर बहुपर्यायी प्रश्न होंगे।

अंतर्गत मूल्यांकन-

३५ अंक का होगा जिसमें २ टेस्ट होंगे। प्रत्येक टेस्ट के लिए १० अंक होगे $10+10 = 20$ और १५ अंकों का Assignment रहेगा : ३५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

प्रथम वर्ष हिन्दी पाठ्यक्रम

हिन्दी ऐच्छिक (स्नातक स्तर) बी.ए. प्रथम वर्ष

पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न

w.e.f. जून २०१६

नवीन C.B.C.S. सत्र पद्धति पाठ्यक्रम

प्रथम वर्ष ऐच्छिक विषय की रूपरेखा

(सेमिस्टर पद्धति, जून २०१६)

कथा साहित्य

सत्र-I प्रश्न पत्र-I

प्रश्नपत्र का प्रारूप २०१६-१७

Credits: 03

(Marks-75)

ESE-40 Marks and CA-35 Marks)

Periods: 55

(30 Theory)+

(10 MCQ)

प्रश्न १. संदर्भ व्याख्या कीजिए। अंक - ०५

विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जाएगा, जिसमें एक संदर्भ उपन्यास पर होगा, विकल्प में कहानी पर संदर्भ होगा, दो में से एक लिखना अनिवार्य है।

प्रश्न २. उपन्यास पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प साथ १०

प्रश्न ३. कहानी पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प के साथ १०

प्रश्न ४. टिप्पणी लिखिए : ०५

१) उपन्यास विधी सैधांतिक विवेचन-परिभाषा, विकास विकल्प

उपन्यास के तत्वों का विवेचन कीजिए

प्रश्न ५. संपूर्ण पाठ्यक्रम पर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पुछे जाएँगे, सभी प्रश्न अनिवार्य होगे। १०

अंतर्गत मूल्यांकन -

३५ अंक का होगा जिसमें २ टेस्ट होंगे प्रत्येक टेस्ट के लिए १० अंक होगे $10+10 = 20$ और १५ अंकों का Assignment रहेगा : ३५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
 प्रथम वर्ष हिन्दी पाठ्यक्रम
 हिन्दी ऐच्छिक (स्नातक स्तर) बी.ए. प्रथम वर्ष
 पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न
 w.e.f. जून २०१६
 नवीन C.B.C.S. सत्र पद्धति पाठ्यक्रम
 प्रथम वर्ष ऐच्छिक विषय की रूपरेखा
 (सोमिस्टर पद्धति, जून २०१६)
कथानंद / कथा साहित्य
सत्र-II प्रश्न पत्र-III
 प्रश्नपत्र का प्रारूप २०१६-१७

Credits: 03

(Marks-75)

ESE-40 Marks and CA-35 Marks)

Periods: 55

(30 Theory)+

(10 MCQ)

प्रश्न १.	संसार्ध व्याख्या कीजिए।	अंक - ०५
	विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जाएगा, जिसमें एक संदर्भ उपन्यास पर होगा, विकल्प में कहानी पर संदर्भ होगा, दो में से एक लिखना अनिवार्य है।	
प्रश्न २.	उपन्यास पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प साथ	१०
प्रश्न ३.	कहानी पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प के साथ	१०
प्रश्न ४.	टिप्पणी लिखिए :	०५
	१) कहानी विधि सैद्धांतिक विवेचन-परिभाषा, विकास विकल्प के साथ पुछे जाएँगे	
प्रश्न ५.	संपूर्ण पाठ्यक्रम पर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पुछे जाएँगे, सभी प्रश्न अनिवार्य होगे।	१०

अंतर्गत मूल्यांकन -

३५ अंक का होगा जिसमें २ टेस्ट होंगे प्रत्येक टेस्ट के लिए १० अंक होंगे $10+10 = 20$ और १५ अंकों का Assignment रहेगा : ३५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
 प्रथम वर्ष हिन्दी पाठ्यक्रम
 हिन्दी ऐच्छिक (स्नातक स्तर) बी.ए. प्रथम वर्ष
 पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न
 w.e.f. जून २०१६
 नवीन C.B.C.S. सत्र पद्धति पाठ्यक्रम
 प्रथम वर्ष ऐच्छिक विषय की रूपरेखा
 (सेमिस्टर पद्धति, जून २०१६)
नाटक तथा एकांकी
सत्र-I प्रश्न पत्र-II
 प्रश्नपत्र का प्रारूप २०१६-१७

Credits: 03

(Marks-75)

ESE-40 Marks and CA-35 Marks)

Periods: 55

(30 Theory)+

(10 MCQ)

प्रश्न १.	संसंदर्भ व्याख्या कीजिए। विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जाएगा, जिसमें एक संदर्भ नाटक पर होगा, विकल्प में एकांकी पर संदर्भ होगा, दो में से एक लिखना अनिवार्य है।	अंक - ०५
प्रश्न २.	नाटक पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प साथ	१०
प्रश्न ३.	एकांकी पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प के साथ	१०
प्रश्न ४.	टिप्पणी लिखिए : एकांकी विधा, परिचय तत्व तथा इतिहास पर दो टिप्पनियाँ पूछी जाएँगी, दो में से एक लिखना अनिवार्य होगा।	०५
प्रश्न ५.	संपूर्ण पाठ्यक्रम पर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पूछे जाएँगे, सभी प्रश्न अनिवार्य होगे।	१०

नोट : विश्वविद्यालय द्वारा पाठ्यक्रम में संपादीत पुस्तक नाटक तथा एकांकी संकलन पाठ्यपुस्तक पर बहुपर्यायी प्रश्न पूछे जाएँगे।

अंतर्गत मूल्यांकन -

३५ अंक का होगा जिसमें २ टेस्ट होंगे प्रत्येक टेस्ट के लिए १० अंक होगे $10+10 = 20$ और १५ अंकों का Assignment रहेगा : ३५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

प्रथम वर्ष हिन्दी पाठ्यक्रम

हिन्दी ऐच्छिक (स्नातक स्तर) बी.ए. प्रथम वर्ष

पाठ्यक्रम सत्र पद्धति + C.B.C.S. पॅटर्न

w.e.f. जून २०१६

नवीन C.B.C.S. सत्र पद्धति पाठ्यक्रम

प्रथम वर्ष ऐच्छिक विषय की रूपरेखा

(सेमिस्टर पद्धति, जून २०१६)

नाटक तथा एकांकी

सत्र-II प्रश्न पत्र-IV

प्रश्नपत्र का प्रारूप २०१६-१७

Credits: 03

(Marks-75)

ESE-40 Marks and CA-35 Marks)

Periods: 55

(30 Theory)+

(10 MCQ)

प्रश्न १. संसारधर्म व्याख्या कीजिए। अंक - ०५

विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जाएगा, जिसमें एक संदर्भ नाटक पर होगा, विकल्प में एकांकी पर संदर्भ होगा, दो में से एक लिखना अनिवार्य है।

प्रश्न २. नाटक पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प साथ १०

प्रश्न ३. एकांकी पर दीर्घोत्तरी प्रश्न विकल्प के साथ १०

प्रश्न ४. टिप्पणी लिखिए : ०५

नाटक विधा, परिचय तत्व तथा इतिहास पर दो टिप्पनियाँ पूछी जाएँगी, दो में से एक लिखना अनिवार्य होगा।

प्रश्न ५. संपूर्ण पाठ्यक्रम पर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पूछे जाएँगे, सभी प्रश्न अनिवार्य होगे। १०

नोट : विश्वविद्यालय द्वारा पाठ्यक्रम में संपादीत पुस्तक नाटक तथा एकांकी संकलन पाठ्यपुस्तक पर बहुपर्यायी प्रश्न पूछे जाएँगे।

अंतर्गत मूल्यांकन -

३५ अंक का होगा जिसमें २ टेस्ट होंगे प्रत्येक टेस्ट के लिए १० अंक होगे $10+10=20$ और १५ अंकों का Assignment रहेगा : ३५

* * * * *

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड—४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542
Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

कला विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील
मराठी विषयाचा सी.बी.सी.एस. पॅटर्नचा
अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७
पासून लागू करण्याबाबत.

परियोग

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक १२ मे २०१६ रोजी संपन्न झालेल्या
३६व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील ऐनवेळचा विषय क्र.९/३६-२०१६ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत
विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील कला विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील खालील विषयाचा
C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern चा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून
लागू करण्यात येत आहे.

१. बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी. मराठी (द्वितीय भाषा आणि ऐच्छिक) — प्रथम वर्ष (सत्र पहिले व दुसरे)

सदरील अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निर्दर्शनास आणून द्यावी.

'ज्ञानतीर्थ' परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक-०९/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम /
२०१६-१७/८७३
दिनांक : १२.०८.२०१६.

स्वाक्षरित/—

संचालक

महाविद्यालय व विद्यापीठ विकास मंडळ

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. परीक्षा नियंत्रक यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा, विद्यापीठ, नांदेड

निषय :- मराठी

पदवी अभ्यासक्रम – सत्र पढ़ती व ऐच्छिक निवड श्रेयांक पद्धत (CBCS)

बी.ए. प्रथम वर्ष – जून- २०१६, पास्तुन लागू

सत्र	अभ्यासपत्रिका	अभ्यासपत्रिकेवे नाव	आठवड्याच्या तासिका	एकूण तासिका	अंतर्ता मूल्यांकन CA	सत्र गुण ESE	एकूण गुण	श्रेयांक
I	I	आधुनिक मराठी गद्य वाइमय	०४	५५	३५	४०	७५	०३
	II	आधुनिक मराठी कविता	०४	५५	३५	४०	७५	०३
II	द्वितीय भाषा S.L.I	साहित्याचा भाग-१	०४	५५	३५	४०	७५	०३
	III	आधुनिक मराठी गद्य वाइमय	०४	५५	३५	४०	७५	०३
II	IV	आधुनिक मराठी कवितेतील प्रवाह	०४	५५	३५	४०	७५	०३
	द्वितीय भाषा (S.L.) II	साहित्याचा भाग-२	०४	५५	३५	४०	७५	०३

ऐच्छिक निवड श्रेयांक पद्धत- (CBCS) पॅर्टन

अभ्यासक्रम व गुणविभागणी
सत्र पहिले- अभ्यासपत्रिका- (I)

अभ्यासक्रम

सत्र : पहिले

एकूण तासिका= ५५

गुण= ७५

॥ बी.ए. प्रथम वर्ष- ऐच्छिक मराठी ॥

सत्र पहिले : अभ्यासपत्रिका- पहिली- “आधुनिक मराठी गद्य वाङ्मय”

घटक

कथा:

२५ तासिका

१. बी.रघुनाथ- काळी राधा
२. विभावरी शिरूरकर- बाबांचा संसार माझा कसा होणार?
३. हमीद दलवाई- लाट
४. चारूता सागर- भूक
५. जयंत नारळीकर-प्रेषिताचा संदेश
६. योगीराज वाघमारे- बेगड
७. द.ता. भोसले- सुटका
८. अमर हबीब- ईद

वैचारिक:

१५ तासिका

१. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर- शील व सौजन्य नसेल तर
२. संत गाडगेबाबा- गाडगेबाबांचे शेवटचे कीर्तन
३. डॉ. आ.ह. साळुंखे- छत्रपती शाहू: आमचा लोकसिद्ध ईश्वर
४. शेषराव मोरे- शेतकऱ्याच्या दुःखाचे सनातन मूळ!

संपादित पुस्तक:

“आधुनिक मराठी गद्य वाङ्मय”
“साहित्यविवेक”

गुणविभागणी / श्रेयांक

१) आधुनिक मराठी गद्य वाङ्मय- ७५ गुण (०३ श्रेयांक)

घटक:-ESE

कथा- दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचे दोन प्रश्न : २० गुण

वैचारिक- दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचा एक प्रश्न : १० गुण

बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ प्रश्न - कथा विभागावर ०६ प्रश्न- १० गुण
व वैचारिक विभागावर ०४ प्रश्न.

टीपः- अभ्यासपत्रिकेतील दीर्घोत्तरी प्रश्न ज्या घटकावर विचारले
असतील ते घटक वगळून अन्य घटकावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न विचारले जातील.

अंतर्गत मूल्यांकन गुणविभागणी - CA तासिका १५

संभाषण कौशल्य विकसनासाठी - १५ गुण

यात चर्चासत्र (सेमिनार)/गटचर्चा/साहित्य घटकावर भाष्य इ.

लेखनकौशल्य, शोधन व संशोधनवृत्ती विकसनासाठी- २० गुण

यात रूपरेखेवरून, वाक्प्रचार, म्हणी, घटना-प्रसंग यापैकी एकावरून
कथालेखन/वैचारिक-चिंतनात्मक, वर्णनात्मक, चरित्रात्मक एका निबंधाचे
लेखन/बोलीभाषेचे स्वरूप सांगून परिसरातील बोली भाषेतील शब्द,

म्हणी, वाक्प्रचार इत्यादींचे संकलन/मुलाखत (शेतकरी, लेखक,
कवी, पत्रकार, शिक्षक, चित्रकार, उद्योजक, डॉक्टर, अभिनेता, खेळाडू,
समाजसेवक, राजकीय नेता इ.) अपेक्षित आहे.

सत्र पहिले – अभ्यासपत्रिका II

अभ्यासक्रम-

सत्र : पहिले

एकूण तासिका= ५५

गुण= ७५

॥ बी.ए. प्रथम वर्ष- ऐच्छिक मराठी ॥

सत्र पहिले : अभ्यासपत्रिका - २- “आधुनिक मराठी कविता”

प्रेमकविता:

८ तासिका

१. भा.रा.तांबे- सहज तुझी हालचाल
२. वा.रा. कांत- निळी जखम
३. इंदिरा संत- हाकेवरी आहे गाव
४. विठ्ठल वाघ- पिपय
५. रफिक सूरज- नखं

भावकविता:

८ तासिका

१. आरती प्रभू- मनाचा दागड
२. विंदा करंदीकर- पुन्हा एकदा
३. सुरेश भट- मनातल्या मनात मी
४. ग्रेस- आई
५. सिसिलिया काळ्हालो- रस्ता

सामाजिक जाणिवेची कविता :

८ तासिका

१. भालचंद्र नेमाडे- कशाला रांगोळ्या घालता...
२. वसंत आबाजी डहाके- हे असंच चालत आलेलं असंत
३. भ.मा. परसवाळे- जागजागी
४. नारायण कुलकर्णी कवठेकर- सावज
५. मुबारक शेख- सीमेवरील गाव

राष्ट्रभक्तीपर कविता :

८ तासिका

१. कवी गोविंद- भारताची आरती
२. राष्ट्रसंत तुकडोजी- या भारतात बंधुभाव
३. शाहीर अमरशेख- बर्फ पेटला
४. साने गुरुजी- बलसागर भारत होवो
५. कुसुमग्रज- गर्जा जय जयकार

१. ग.दि. माडगूळकर- झटकून टाक जीवा
२. शांता शेळके- रेशमांच्या रेघांनी
३. वामनदादा कर्डक- सांगा आम्हाला...
४. ना.धों. महानोर- हिव्या पानात पानात
५. रविचंद्र हडसनकर- तुझी ममता

संपादित पुस्तकः
 “आधुनिक मराठी कविता”
 “काव्यवैभव”

गुणविभागणी / श्रेयांक

आधुनिक मराठी कविता- ७५ गुण (०३ श्रेयांक)

घटक- ESE

अभ्यासक्रमातील २५ कवितांवर दीर्घोत्तरी पर्यायी

स्वरूपाचे ३ प्रश्न ३० गुण

बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ प्रश्न- १० गुण

अभ्यासक्रमातील कवितांवर

टीप :- अभ्यासक्रमातील दीर्घोत्तरी प्रश्न ज्या घटकावर विचारले असतील ते घटक वगळून अन्य घटकावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न विचारले जातील.

अंतर्गत मूल्यांकन गुणविभागणी - CA १५ तासिका

संभाषण कौशल्यासाठी - १५ गुण

यात चर्चासत्र (सेमिनार)/गटचर्चा/साहित्य घटकावर भाष्य इ.

लेखनकौशल्य, शोधन व संशोधनवृत्ती विकसनासाठी- २० गुण

यात अभ्यासक्रमाव्यतिरिक्त प्रेमजाणीवेची कविता, भावकविता, सामाजिक जाणिवेची कविता, राष्ट्रभक्तीपर कविता, गीतकाव्य यापैकी एका प्रकारातील चार कवितांचे संकलन करून त्यावर भाष्य लिहा/एका कवितेचे रसगृहण/साहित्य घटकाचे/साहित्यकृतीचे/नाटक/मराठी चित्रपट/चित्र/शिल्प/नृत्य इ. कलाप्रकारांचे परीक्षण अपेक्षित आहे.

सत्र पहिले

द्वितीय भाषा- (S.L.) अभ्यासपत्रिका- (I)

सत्र : पहिले

द्वितीय भाषा मराठी (S.L.)

एकूण तासिका= ५५

गुण= ७५

॥ बी.ए./बी.कॉम/बी.एस्टी व इतर प्रथम वर्ष- द्वितीय भाषा मराठी ॥

अभ्यासक्रम

सत्र पहिले : अभ्यासपत्रिका- १- “साहित्यगाथा” भाग १

गद्य विभाग:

२० तासिका

१. दृष्टांत- रुंभणेयाचा दृष्टांत
२. महात्मा फुले- शेतकऱ्याचे शोषण
३. वि.द. घाटे- आऊ
४. नागनाथ कोत्तापळे- सर, देश म्हणजे काय हो?
५. शंकरराव खरात- कमाई
६. रा.र. बोराडे- लॅटरी
७. दादा कोंडके- जनता कला पथक

पद्य विभाग:

१० तासिका

१. संत जनाबाई : डोईचा पदर आला खांद्यावरी
२. संत एकनाथ- कुर्ते (भारूड)
३. ग.ल. ठोकळ- लक्षुमी
४. विठ्ठल रामजी शिंदे- हा धन्य ज्योतिबा झाला
५. बाबुराव बागूल- वेदा आधी तू होतास
६. फ.मुं शिंदे- स्वातंत्र्याने दिले
७. संतोष पवार- आम्हाला वाली कोणीच नाय

व्यावहारिक मराठी :

१० तासिका

१. पारिभाषिक संज्ञा : कृषी, न्याय, बॅकिंग,
शिक्षण, लेखा, रेल्वे, कार्यालयीन व्यवहार, संगणक
२. प्रसार माध्यमे : वर्तमानपत्र- बातमी
३. व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषा

गुणविभागणी / श्रेयांक

साहित्यगाथा भाग-१ - ७५ गुण (०३ श्रेयांक)

घटक- ESE

गद्य विभाग- दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचा एक प्रश्न : १० गुण

पद्य विभाग- दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचा एक प्रश्न : १० गुण

व्यावहारिक मराठी- दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचा एक प्रश्न: १० गुण

बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ प्रश्न- यात गद्य विभाग ०५ प्रश्न,

पद्य विभाग- ०३ प्रश्न आणि व्यावहारिक मराठी

०२ प्रश्न विचारले जातील. १० गुण

टीप- अभ्यासपत्रिकेतील दीर्घोत्तरी प्रश्न ज्या घटकावर विचारले असतील ते घटक वगळून अन्य घटकावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न विचारले जातील.

अंतर्गत मूल्यांकन गुणविभागणी - CA १५ तासिका

संभाषण कौशल्यासाठी - १५ गुण

यात चर्चासत्र (सेमिनार)/गटचर्चा/साहित्य घटकावर भाष्य इ.

लेखनकौशल्य, शोधन व संशोधनवृत्ती विकसनासाठी- २० गुण

यात माहितीपट/आकाशवाणीवरील भाषण/एखाद्या कार्यक्रमाचे बातमीलेखन/विशिष्ट क्षेत्रातील बातम्यांचे संकलन (कृषी, क्रीडा, राजकीय, सामाजिक, आर्थिक, शैक्षणिक, सांस्कृतिक, आरोग्य इत्यादी) करणे अपेक्षित आहे.

संपादित पुस्तक:

“साहित्यगाथा” भाग १

ऐच्छिक निवड श्रेयांक पद्धत- (CBCS) पॅटर्न

अभ्यासक्रम व गुणविभागणी सत्र दुसरे- अभ्यासपत्रिका- (III)

॥ बी.ए. प्रथम वर्ष- ऐच्छिक मराठी ॥

एकूण तासिका= ५५
गुण= ७५

अभ्यासपत्रिका-३ - “आधुनिक मराठी गद्य वाङ्मय”

घटक :

चरित्र: १४ तासिका

१. रा.ना. चब्हाण- यशवंतरावांचे समाजकार्य
२. मो.नी. ठोके- माळकरी स्वातंत्र्य चळवळीत
३. य.दि. फडके- केशवराव जेघे
४. प्र.चिं. शेजवलकर - बांधकाम व्यवसायातील क्रांतीचे
उद्गाते : बी.जी. शिर्के

प्रवासवर्णन: १३ तासिका

१. अण्णा भाऊ साठे- कलेचे माहेर
२. अनंत काणेकर- लाल तान्याकडे
३. रा.भि. जोशी- दिल्ली एक ‘अजायबघर’
४. अच्युत बन : हिरोशिमा: शांततेचा संदेश देणारे शहर

ललित : १३ तासिका

१. प्रकाश नारायण संत- पानं
२. अनिल अवचट- वंशाचा दिवा
३. फादर दिनिटो- नजरेचा नजराणा
४. चंद्रकुमार नलगे- हरवलेल्या सावल्या

संपादित पुस्तक:
“आधुनिक मराठी गद्य वाङ्मय”
“साहित्यविविधा”

गुणविभागणी / श्रेयांक	
अभ्यासपत्रिका: आधुनिक मराठी गद्य वाङ्मय- ७५ गुण (०३ श्रेयांक)	
घटक- ESE	
चरित्र- दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचा एक प्रश्न-	१० गुण
प्रवासवर्णन- दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचा एक प्रश्न-	१० गुण
ललित- दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचा एक प्रश्न-	१० गुण
बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ प्रश्न-	१० गुण
यात चरित्र विभागावर ०४ प्रश्न, प्रवासवर्णन या विभागावर ०३ प्रश्न आणि ललित विभागावर ०३ प्रश्न विचारले जातील.	
टीप- अभ्यासपत्रिकेतील दीर्घोत्तरी प्रश्न ज्या घटकावर विचारले असतील ते घटक वगळून अन्य घटकावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न विचारले जातील.	
अंतर्गत मूल्यांकन गुणविभागणी- CA	१५ तासिका
संभाषण कौशल्य विकसनासाठी-	१५ गुण
यात चर्चासत्र (सेमिनार)/गटचर्चा/साहित्य घटकावर भाष्य इ.	
लेखनकौशल्य, शोधन व संशोधनवृत्ती विकसनासाठी-	२० गुण
यात एका चरित्रग्रंथाचे परीक्षण/तुम्ही भेट दिलेल्या स्थळाचे व केलेल्या प्रवासाचे वर्णन/प्रवासवर्णनपर ग्रंथाचे परीक्षण/वृत्तपत्र, आकाशवाणी, दूरदर्शन इत्यादी प्रसारमाध्यमासाठी जाहिरातीचा नमुना तयार करणे/मुद्रितशोधन/ सर्जनात्मक लेखन (कविता, कथा, प्रसंगवर्णन, ललितलेखन इ.) अपेक्षित आहे.	

सत्र दुसरे – अभ्यासपत्रिका (IV)

गुणविभागणी / श्रेयांक

एकूण तासिका = ५५
गुण = ७५

॥ बी.ए. प्रथम वर्ष – ऐच्छिक मराठी ॥

अभ्यासपत्रिका – ४ – “आधुनिक मराठी कवितेतील प्रवाह”

दलित कविता:

८ तासिका

१. दया पवार- कोंडवाडा
२. त्र्यंबक सपकाळे- पँथर एकलव्य
३. यशवंत मनोहर- माणसासाठी आरती
४. नामदेव ढसाळ- येथला प्रत्येक हंगाम
५. प्रकाश मोगले-उपाय

ग्रामीण कविता:

८ तासिका

१. बहिणाबाई चौधरी- संसार
२. राजा मुकुंद- वाढुळले दिस
३. एकनाथ पाटील- पेटली शिवारं
४. श्रीकांत देशमुख- गाव
५. शंकर वाडेवाले- आयुष्याची धुनी

आदिवासी कविता:

८ तासिका

१. उषाकिरण आत्राम- परिवर्तन
२. बाबाराव मडावी- कुपोषण
३. भुजंग मेश्राम- मोहळ
४. वाहरू सोनवणे- चळवळ म्हणजे
५. माधव सरकुंडे - इतिहास

स्त्रीवादी कविता :

८ तासिका

१. सुहासिनी इर्लेकर- ओळख पटल्यानंतर
२. हिरा बनसोडे- शापित वांझ बेटावर
३. नीरजा- माणसं वाईट नसतात तशी

४. रजनी परुळेकर - बाहुली
 ५. अनुराधा पाटील - माझ्या डोळ्या समोरून
महानगरीय जागिरेची कविता : ८ तासिका
१. नारायण सुर्वे- पोस्टर
 २. अरुण काळे- सायरनचे शहर
 ३. सतीश काळसेकर- आयुष्याच्या प्रत्येक संध्याकाळी
 ४. उत्तम कांबळे- शहरांच्या सीमांवर..

संपादित पुस्तक:
“आधुनिक मराठी कवितेतील प्रवाह”
“शब्दरत्न”

अभ्यासपत्रिका- आधुनिक मराठी कवितेतील प्रवाह- ७५ गुण (०३ श्रेयांक)

घटक- ESE

अभ्यासक्रमातील कवितेच्या पाच विभागावर

दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचे तीन प्रश्न : ३० गुण
बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ प्रश्न १० गुण

यात कवितेच्या पाच विभागावर प्रत्येकी ०२ प्रश्न

टीप- अभ्यासपत्रिकेतील दीर्घोत्तरी प्रश्न ज्या घटकावर विचारले असतील ते घटक वगळून अन्य घटकावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न विचारले जातील.

अंतर्गत मूल्यांकन गुणविभागणी- CA १५ तासिका

संभाषण कौशल्य विकसनासाठी- १५ गुण

यात चर्चासत्र (सेमिनार)/गटचर्चा/साहित्य घटकावर भाष्य इ.

लेखनकौशल्य, शोधन व संशोधनवृत्ती विकसनासाठी- २० गुण

यात अभ्यासक्रमाव्यतिरिक्त दलित/ग्रामीण/आदिवासी/स्त्रीवादी/महानगरीय यापैकी एका प्रकारातील चार कवितांचे संकलन करून त्यावर भाष्य लिहा. मराठी, हिंदी, इंग्रजी अनुवाद / पारिभाषिक संज्ञा / मराठी प्रमाण लेखनाचे नियम / तत्सम, तद्भव, देशी, परभाषी शब्दांचे संकलन इ. अपेक्षित आहे

सत्र दुसरे- द्वितीय भाषा (S.L.)

अभ्यासपत्रिका II

एकूण तासिका= ५५

गुण= ७५

॥ बी.ए./बी.कॉम/बी.एस्सी व इतर प्रथम वर्ष- द्वितीय भाषा मराठी ॥

अभ्यासपत्रिका- २- “साहित्यगाथा” भाग २

गद्य विभाग:

२० तासिका

१. छ. शिवाजी महाराज (पत्र)- रयतेस काढीचा अजार द्यावया गरज नाही
२. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर- तव्याचा जाय बुरसा, मग तो सहजचि होय आरसा
३. आनंदीबाई शिर्के- सांजवात
४. दुर्गा भागवत- जेष्ठातले पहिले मेघमङ्गल
५. श्रीनिवास कुलकर्णी- मृगजळातल्या यक्षघराला
६. मधुकर केचे- डॉ. पंजाबराव - एक जमाखर्च
७. द.मा. मिरासदार- माझ्या बापाची पेंड
८. जयंत पवार- टेंगशेच्या स्वप्नात ट्रेन

पद्य विभाग:

१० तासिका

१. संत नामदेव : दोन अभंग
२. संत कान्होपात्रा : दोन अभंग
३. सावित्रीबाई फुले- जोतिबास नमस्कार
४. आनंद यादव- माय लेकरं
५. लोकनाथ यशवंत- एका मोर्चाचा शेवट
६. फ.म. शहारिंदे- कवितेचे मानधन
७. सौमित्र- ही वही

व्यावहारिक मराठी:

१० तासिका

१. कार्यालयीन पत्रव्यवहार
२. इतिवृत्त- टिप्पणी
३. कार्यक्रमाचे संयोजन, सूत्रसंचालन

संपादित पुस्तक:
“साहित्यगाथा” भाग-२

गुणविभागणी / श्रेयांक

अभ्यासपत्रिका - साहित्यगाथा भाग - २ - ७५ गुण (०३ श्रेयांक)

घटक ESE

गद्य विभाग - दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचा एक प्रश्न : १० गुण

पद्य विभाग - दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचा एक प्रश्न : १० गुण

व्यावहारिक मराठी - दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचा एक प्रश्न : १० गुण

बहुपर्यायी वस्तुनिष्ठ प्रश्न -

यात गद्य विभाग ०५ प्रश्न, पद्य विभाग ०३ प्रश्न आणि व्यावहारिक मराठी ०२ प्रश्न विचारले जातील. १० गुण

टीप - अभ्यासपत्रिकेतील दीर्घोत्तरी प्रश्न ज्या घटकावर विचारले जातील ते घटक वगळून अन्य घटकावर वस्तुनिष्ठ प्रश्न विचारले जातील.

अंतर्गत मूल्यांकन गुणविभागणी - CA १५ तासिका

संभाषण कौशल्य विकसनासाठी - १५ गुण

यात चर्चासत्र (सेमिनार) / गटचर्चा / साहित्य घटकावर भाष्य इ.

लेखनकौशल्य, शोधन व संशोधनवृत्ती विकसनासाठी - २० गुण

यात एखाद्या कार्यक्रमाचे वृत्तांत लेखन / विशिष्ट विषयावरील (कृषि, शिक्षण, सौंदर्य प्रसाधने, वाहन, जनहितार्थ, भ्रमणध्वनी इ. क्षेत्र) जाहिरातीचे संकलन / विविध वृत्तपत्रातील अग्रलेखांचे संकलन.

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड—४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542
Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

संलग्नित महाविद्यालयातील सी.बी.सी.एस.
पॅटनचा बी.ए. अर्थशास्त्र (प्रथम वर्ष)
अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७
पासून लागू करण्याबाबत.

परियोग

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक १२ मे २०१६ रोजी संपन्न झालेल्या ३६व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील ऐनवेळचा विषय क्र.१०/३६-२०१६ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील सामाजिक शास्त्रे विद्याशाखेतील खालील विषयाचा सी.बी.सी.एस. पॅटनचा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून लागू करण्यात येत आहे.

१. बी.ए. अर्थशास्त्र (प्रथम वर्ष)

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून घावी.

'ज्ञानतीर्थ' परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक(१)/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/१००८
दिनांक : २५.०८.२०१६.

स्वाक्षरित/-
संचालक
महाविद्यालय व विद्यापीठ विकास मंडळ

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. परीक्षा नियंत्रक यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

**SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

SYLLABUS

ECONOMICS

Semester Pattern

(Choice Base Credit System)

B.A. FIRST YEAR

(With Effective from 2016-17)

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM (CBCS)

SEMESTER PATTERN

B.A. (UG) Programme under Faculty of Social Science

(Affiliated Colleges)

(With Effect from Academic Year 2016-17)

Name of the Faculty: **Social Science**

Total Credit: **158**

Average Credits Per Semester: **26**

Note:

- Assessment Shall Consist of Continuous Assessment (CA) and End of Semester Examination (ESE)
- Weightage : % for ESE & % for CA
- Each Paper is of 3 Credits
- **Paper- (Elective) Transfer of Credit as per Student choice.**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New scheme)

Faculty of Social Science

B. A. First Year Syllabus

Semester Pattern effective from 2016-17

Subject: Economics

Semester	Core Course	Paper No.	Name of Paper	Lectures / week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester -I	CCPOL-I	I	Micro Economic	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-II	II	Co-operation OR Agricultural Economics	4	55	35	40	75	3
			Total - I	8	110	70	80	150	6
Semester-II	CCPOL-I	III	Micro Economics	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-II	IV	Economy of Maharashtra OR Agricultural Economics	4	55	35	40	75	3
				8	110	70	80	150	6
			Total-I-II	16	220	140	160	300	12

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New scheme)

Faculty of Social Science

B. A. second Year Syllabus

Semester Pattern effective from 2017-18

Subject: Economics

Semester	Core Course	Paper No.	Name of Paper	Lectures / week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester. III	CCPOL-I	V	Macro Economics	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-II	VI	Statistical Methods-I OR Economics of Development and Planning	4	55	35	40	75	3
	SEC-I			3	45	25	25	50	2
		Total		11	155	95	105	200	8
Semester. IV	CCPOL-I	VII	Banking	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-II	VIII	Statistical Methods-II OR Development and Environmental Economics	4	55	35	40	75	3
	SEC-II			3	45	25	25	50	2
				11	155	95	105	200	8
		Total		22	310	190	210	400	16

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New scheme)

Faculty of Social Science

B. A. Third Year Syllabus

Semester Pattern effective from 2018-19

Subject: Economics

Semester		Paper No.	Name of Paper	Lectures / week	Total No.of Lectures	AC	ESE	Total Marks	Credits
Semester -V	CCPOL-A	IX	Indian Economy (Comp)	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-B	X	History of Economical thought OR Mathematical Economics-I	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-C	XI	Industrial Economics OR Quantitative Technique -I OR Urban Economics	4	55	35	40	75	3
	SEC-III			3	45	25	25	50	2
			TOTAL	15	210	130	145	275	11
Semester -VI	CCPOL-A	XII	Public Finance (Comp)	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-B	XIII	International Economics OR Mathematical Economics-II	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-C	XIV	Rural Economics OR Quantitative Technique – II OR Energy Techniques	4	55	35	40	75	3
	SEC-III			3	45	25	25	50	2
			TOTAL	15	210	130	145	275	11
			TOTAL (V-VI)	30	420	260	290	550	22

Structure of B.A. Programme under CBCS Pattern

Social Science & Arts& Humanities Faculty)

Semester	CORE COURSE (12)	Ability Enhancement Compulsory Courses (AEC) (8)	Skill Enhancement Courses (SEC) (4)	Discipline Specific Elective DSE (6)	Generic Elective (6)
	CC-A I- 6	1 .English - 3			
I	CC-B I-6	Communication			
Credits : 24	CC-C I-6	2. SL - 3			
II	CC- A II-6	1 .English - 3			
Credits : 24	CC- B II-6	Communication			
	CC- C II-6	2. SL - 3			
III	CC- A III-6	2 .English - 3	SEC-I - 2		
Credits : 26	CC- B III-6	Communication			
	CC- C III-6	3. SL - 3			
IV	CC- A IV-6	2 .English - 3	SEC-II - 2		
Credits : 26	CC- B IV-6	Communication			
	CC- C IV-6	3. SL - 3			
V				DSE- A I - 6	GE-A I – 3
Credits : 29			SEC-III- 2	DSE- B I - 6	GE-B I – 3
				DSE- C I - 6	GE-C I – 3
VI				DSE- A II- 6	GE-A II-3
Credits : 29			SEC-IV- 2	DSE- B II- 6	GE-B II-3
				DSE- C II- 6	GE-C II-3
Total Credits : 158	No. Credits: 72	No. Credits : 24	No. Credits: 8	No. Credits: 36	No. Credits : 18

Structure of B.A. Programme under CBCS Pattern
(Social Science & Arts& Humanities Faculty)

Semester	Course Opted	Course Name		Credits
I	Ability enhancement compulsory	1	English Communication	3
	course- I	2	SL	3
	Core Course A-I		Paper A & B	6
	Core Course B-I		Paper A & B	6
	Core Course C-I		Paper A & B	6
Total Sem I				24
II	Ability enhancement compulsory	1	English Communication	3
	course- II	2	SL	3
	Core Course A-II		Paper A & B	6
	Core Course B-II		Paper A & B	6
	Core Course C-II		Paper A & B	6
Total Sem II				24
Total Sem I & II				48
Semester	Course Opted	Course Name		Credits
III	Ability enhancement compulsory	1	English Communication	3
	course- III	2	SL	3
	Core Course A-III		Paper A & B	6
	Core Course B-III		Paper A & B	6
	Core Course C-III		Paper A & B	6
Skill enhancement course I				SEC-I
Total Sem III				26
IV	Ability enhancement compulsory	1	English Communication	3
	course- IV	2	SL	3
	Core Course A-IV		Paper A & B	6
	Core Course B- IV		Paper A & B	6
	Core Course C- IV		Paper A & B	6
Skill enhancement course- II				SEC-I
Total Sem IV				26
Total (Sem III & IV)				52
Semester	Course Opted	Course Name		Credits
V	Discipline Specific Elective A-I		DSE A- I	6
	Discipline Specific Elective B-I		DSE B- I	6
	Discipline Specific Elective C-I		DSE C- I	6
	Generic Elective GE -A I		GE -A I	3
	Generic Elective GE -B I		GE -B I	3
Generic Elective GE -C I				GE -C I
Skill enhancement course III				SEC-III
Total Sem V				29
VI	Discipline Specific Elective A-II		DSE A- II	6
	Discipline Specific Elective B-II		DSE B- II	6
	Discipline Specific Elective C-II		DSE C- II	6
	Generic Elective GE -A II		GE -A II	3
	Generic Elective GE -B II		GE -B II	3
Generic Elective GE -C II				GE -C II
Skill enhancement course IV				SEC-IV
Total Sem. VI				29
Total (Sem. V & VI)				58
Total Course Credit				158

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

*CBCS-Paper Pattern in the Subject of
ECONOMICS*

B.A. First Year

(Effective from 2016-17)

SEMESTER-I

Paper No	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
I	Micro Economics (Comp)	35	40
II	Co-Operation OR Agricultural Economics	35	40

SEMESTER-II

Paper No	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
III	Micro Economics (Comp)	35	40
IV	Economy of Maharashtra OR Agricultural Economics	35	40

1. Internal Marks   35 Marks

2. External Marks   40 Marks

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

ECONOMICS

(With Effective from 2016-17)

B. A. First Year

SEMESTER – I

Micro Economics Paper – I

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

Course Rationale:

This introductory Paper to the basic concepts of Economics, Ideas and theories in micro Economics. Its seeks explain the definition of Economics and nature as well as scope of Economics the different theories and analysis of Demand and supply. Theories like consumer behavior theory

Furthermore there is a need to analysis the continuing relevance of these concepts today and explain how in idea and theory is useful for contemporary Economics.

Course Content	Periods	Marks
Unit-I Basic Concepts of Economics	15	15
i) Definition of Economics (Adam smith, Marshall & Robbins), Nature and Scope of Economics.		
ii) Micro and Macro Analysis.		
Unit II- Demand and Supply Analysis	20	30
i) Demand -Law of Demand, Determinants of Demand		
ii) Elasticity of Demand - Concept and Types of elasticity of demand; Price; Income and Cross elasticity; Determinants of elasticity of demand, Importance of elasticity of demand; Consumer's Surplus.		
iii) Supply - Law of Supply. Determinants of Supply		
Unit III- Theory of Consumer Behaviour	20	30
1. Cardinal Utility Approach - Concept of Utility, Assumptions, Law of Diminishing marginal utility.		
2. Ordinal Utility Approach - Indifference curve, Properties, Consumer's equilibrium, Price, Income and Substitution effects.		

Books Recommended

1. Robbins L.C. (1932) The Nature and significance of Economic Science, London, Macmillan VIII ed.
2. Meashall A. (1920) Principles of Economics Book I, London, Macmillan, VIIIed
3. Hicks J.R. (1939) Value and Capital Paper I, Oxford. Clarendon press (2nd Edn. 1946)
4. Samuelson P.A. (1948) Economics, New York : McGraw Hill
5. Boulding K.E. (1970) Economics as a science, McGraw Hill.
6. Dewett K.K. (1966) Modern Economic Theory, Micro and Macro Analysis S.Chand & Co.
7. Baumol W.J.(1977) Economic Theory and Operations Analysis prentice Hall
8. Robinson Joan (1969): Economic of Imperfect Competition, Macmillan
9. Chamberlin E.H.(1933): The Theory of Monopolistic Competition, Cambridge, M.A. Harvard University Press
10. Harvey J. (1988) Modern Economics, 5th edn. London : Macmillan
11. Bain J.S. (1953) Princing Distribution and Employment, New York, Holt Rhinc
12. Lipsey R.G. (1956) An Introduction of Positive Economics, Oxford University Press
13. Knight F.H. (1921) Risk Uncertainty ant Profit, New York, Houghton Mifflin
14. Rayn W.J.L. (1992) Price Theory, Macmillan
15. Jhingan M.L. (1999) Micro Economics Theory, Vrinda Publications Limited
16. Ahuja H.L. (1978) Principles of Micro Economics, S. Chand Limited
17. कृष्णराव पाटील - उच्चतर आर्थिक सिद्धांत, मंगेश प्रकाशन, नागपूर १९८८
18. मुक्ता जहागिरदार - आधुनिक सूक्ष्म अर्थशास्त्र, विद्या प्रकाशन, नागपूर २००५
19. गंगाधर कायंदे पाटील - अंशलक्षी अर्थशास्त्र, चैतन्य पब्लिकेशन, नाशिक २००३
20. ग.ना.झामरे - सूक्ष्म अर्थशास्त्र, पिंपळापूरे अँन्ड कंपनी पब्लिशर्स, नागपूर २००२
21. राम देशमुख - सूक्ष्म अर्थशास्त्र, गीताई विवेक नगर, नांदेड १९९७
22. श्रीनिवास खांदेवाले - किंमत सिद्धांत, पिंपळापूरे अँन्ड कंपनी पब्लिशर्स, नागपूर १९८९
23. रायखेलकर/खेडकर - सूक्ष्म अर्थशास्त्र, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद १९९७
24. देशकर/आहेरवाडकर - सूक्ष्म अर्थशास्त्र, पिंपळापूरे अँन्ड कंपनी पब्लिशर्स, नागपूर १९९०
25. सोळंके/तवार/कापसे - सूक्ष्म अर्थशास्त्र, कैलास पब्लिकेशन, औरंगाबाद, १९९३
26. विकास सुकाळे - सूक्ष्मलक्षी अर्थशास्त्र क्रिएटीव पब्लिकेशन्स, नांदेड २०१३

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**
ECONOMICS
(With Effective from 2016-17)
B. A. First Year
SEMESTER – II
Micro Economics Paper III

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

Course Content:

Period Marks

Unit I - Theory of Production, Cost and Revenue **15 15**

- A. **Production Function:** Concept of Production Function, The Law of Variable Proportion, Law of Returns to Scale.
- B. **Concept of Cost and Cost Curves:** Different concept of Cost-Money, Real and Opportunity Cost; Cost Curves-Short Run and Long Run.
- C. **Concept of Revenue and Revenue Curves:** Total, Average and Marginal Revenue; Revenue and Revenue Curves under Perfect Competition and Monopoly.

Unit II - Market Structure **20 30**

- A) **Perfect Competition-** Meaning, Characteristics, Price determination, Short-run & Long-run equilibrium of a firm & industry
- B) **Monopoly-** Meaning, Characteristics, Short-run & Long-run equilibrium of a firm, Price Discrimination,
- C) **Monopolistic Competition-** Meaning, Characteristics, Short-run & Long-run and equilibrium of a firm, Group equilibrium, Selling cost.

Unit III - Theory of Distribution **20 30**

- A) Marginal productivity Theory of Distribution
- B) **Rent-** Recardian and Modern theories of rent, Quasi rent
- C) **Wage-** Modern Theory of Wages, Wage determination and Collective Bargaining.
- D) **Interest-** Loanable funds and Liquidity preference theories of interest.
- E) **Profit-** Risk and Uncertainty theory of profit, Innovation theory of profit.

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**
ECONOMICS
(With Effective from 2016-17)
B. A. First Year
SEMESTER – I
Co-operation Paper II

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

This Paper gives an in depth insight to the level of theory and History as well as function Co-operation. It focus not only present of Co-operation but also its depth insight of history of cooperation in India its focus particularly Maharashtra. It flows the functions and problems of co-operative societies in India.

Course Content:

Period Marks
15 15

Unit I - Theory of Co-operation

- 1) Definition, Scope and Principles of co-operation
- 2) Co-operation and other forms of economic organization such as Capitalist form and Socialist form.

Unit II - History and Practice of Co-operation in India

20 30

A) Before Independence

- 1) 1904 and 1912 Act of co-operation
- 2) Second World War and co-operative movement

B) After Independence

- 1) All India Rural Credit Survey Committee
- 2) Maharashtra State New Co-operative Act 2013

Unit III - Functions and Problems of Co-operative Societies in India

20 30

- 1) Credit co-operative societies - Primary, District, State and Urban co-operative Bank
- 2) Non-Credit co-operative societies - Marketing, Consumer's, Housing, Industrial and Processing - Sugar and Dairy co-operative Societies
- 3) Evaluation of the co-operative movement in India-General progress achievements, weaknesses, Future prospects

Books Recommended

- 1) Mathur B.S.(1971) Co-operation in India, Sahitya Bhawan
- 2) Mathur B.L. (2006) Rural Development and Co-operation, RBSA Publishers
- 3) Bhatnagar and others (1927) The Co-operative organization in British India, Ram Narain Lal.
- 4) Tyagi R.B.(1969) Recent Trends in the Co-operative movement in India, Asia Pub. House
- 5) Bedi R.D. (1969) Theory, History and practice of co-operation, Loyal Book Depot
- 6) Kamat G. S. (1987) New Dimension of Co-operative management , Himalaya Publishing House
- 7) Biadyanath Misra (1997) Co-operative Movement in India, APH Publishing Corporations.
- 8) All India Rural credit survey report of the committee RBI
- 9) National Resource Centre of National Co-operative Union of India.
- 10) रायखेलकर ए.आर./अशोक डांगे - सहकार तत्व आणि व्यवहार, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे १९८९
- 11) कुलकर्णी पी.आर. - सहकार तत्व आणि व्यवहार, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद
- 12) माधव बिरादार - सहकार, तीर्थरूप प्रकाशन, भोकर २००४
- 13) भोसले के.एस./काटे बी.के. - सहकार, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर १९९९
- 14) सी.जे.जोशी - सहकाराचा विकास, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर २०००
- 15) सुदाम पवार - सहकार संकल्पना व स्वरूप, अक्षरवेल प्रकाशन, लातूर

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED
ECONOMICS**

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER – II

Economy Of Maharashtra Paper IV

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

Course Rational:-

This Paper gives an in depth insight to the level of Demographics features of Maharashtra in this context it offers to study the patterns of Agriculture in Maharashtra, Productivity of Agriculture.

It not only deals with Agriculture but focus on industry and in fracture In Maharashtra. It focus on structure and growth of Industries as well as New Industrial policy of Maharashtra - 2013 and Development of Railway Roads water, air Transport and commutation means that all aspect Which is related to Economy of Maharashtra.

Course Content:

Period Marks

Unit I - Demographic Features of Maharashtra

15 15

- 1) Population- Size and growth rates, Sex ratio, Density of population, Literacy, Trends in birth and death rates.
- 2) Urbanization and Migration of Rural population.

Unit II - Agriculture in Maharashtra.

20 30

- 1) Land utilization and Cropping pattern.
- 2) Productivity of Agriculture –Causes of Low Productivity ,
- 3) Land Reforms, Green revolution, Irrigation in Maharashtra

Unit III - Industry and Infrastructure in Maharashtra

20 30

- 1) Structure and Growth of Industries- Industrial investment, FDI, SEZ,,
- 2) Regional Imbalance in Economic Development and Marathwada Statutory Development Board
- 3) New Industrial Policy of Maharashtra -2013
- 4) Development of Railways, Roads, Water, Air Transport and communication.

Books Recommended

- 1) डॉ.र.पु. कुरुलकर , महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था,विद्या प्रकाशन नागपूर 2006
- 2) डॉ. आर. एस. सोळुंके, महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था,कैलास पब्लिकेशन औरंगाबाद 1999
- 3) डॉ. बी. डी. इंगळे, महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था,अरुणा प्रकाशन लातूर 2009
- 4) डॉ. मंगला जंगले, महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था, प्रशांत पब्लिशर्स जळगाव 2008
- 5) डॉ. माधव बिरादार , महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था, विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगाबाद 2012
- 6) डॉ. भुजंगराव कुलकर्णी, मराठवाड्याचा विकास, अभ्यास व चिंतन,पद्मा प्रकाशन औरंगाबाद 1998
- 7) प्रा.अशोक नाईकवाडे (संपा), सुवर्ण महोत्सवी महाराष्ट्र, ज्ञानेश प्रकाशन औरंगाबाद 2010
- 8) नरेंद्र लांजेवार, शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या,चिंतन आणि उपाय,सुमेरु प्रकाशन डॉंबिवली पूर्व 2007
- 9) प्रा. यु.एम. मुलानी, महिला स्वयंसहायता बचत गट, डायमंड पब्लिकेशन पूणे 2006
- 10) महाराष्ट्राची आर्थिक पहाणी 2011-12 अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन मुंबई.
- 11) Dr. K.K. Sharma, Intellectual's Sandarbh Maharashtra State & District at a Glance. Intellectual Book Bureau Bhopal 2004
- 12) Maharashtra Development Report 2007- Planning commission Govt. of India, New Delhi
- 13) Population Census of Maharashtra-2011

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED
ECONOMICS**

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER – I

AGRICULTURAL ECONOMICS (OPTIONAL) - II

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

OR

Course Rational:-

This Paper gives an in depth insight to the nature, scope, Traditional, as Well as Moderation focus on these concept in deep.

It deal introduce rural Economy of India and particular characteristics of rural Economy.

Who the Agricultural production and productivity impact on Economy. It focus on also Agricultural Inputs like imagination power, seed, role of subsidies etc.

It really focus on land reforms in India Agricultural prices rural, Labor market means that hole study of Agricultural all aspects which impact the Economy.

Course Content:	Period Marks
I) AGRICULTURAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT	12 10
Natural and scope of Agricultural economics, Role of Agricultural in economic development, Traditional agriculture and its modernization, Interdependence between agriculture and industries.	
II) RURAL ECONOMY OF INDIA	16 25
Characteristics of Rural Economy. Diversification of agriculture – Agriculture and allied activities (Fisheries, Horticulture, Floriculture)	
III) AGRICULTURAL PRODUCTION AND PRODUCTIVITY	13 25
Agricultural productivity – causes of low productivity, Remedies farm size and productivity farm budgeting, Technical change and Labour absorption in agriculture.	
IV) AGRICULTURAL INPUTS	14 15
Irrigation, power, seed and fertilizers, pricing of inputs and role of subsidies	

Semester – I: AGRICULTURAL ECONOMICS

Basic Reading List

1. Indian Economics : Ruddar Datta and KPM Sundaram.
2. Agricultural Problems in India : Sadhu A.N. and J. Singh
3. An Introduction of Agricultural Economics : Bilgrani S.A.R.
4. Rural Development : Sundaram I.S.
5. Indian Economy : Agrawal A.N.
6. कृषी अर्थशास्त्र - शांता पडीत
7. कृषी अर्थव्यवस्था — देसाई / भालेराव
8. कृषी अर्थशास्त्र – विजय कविमंडन
9. कृषी अर्थशास्त्र – लिला पाटील
10. भारतीय अर्थव्यवस्था – प्रभाकर देशमुख
11. भारतीय अर्थव्यवस्था - रायखेलकर / डांगे
12. कृषी अर्थशास्त्र - एस.आर टकले, टी. व्ही. पवळे

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**
ECONOMICS
(With Effective from 2016-17)
B.A. First Year
SEMESTER – II

Paper AGRICULTURAL ECONOMICS (OPTIONAL) – IV

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

OR

Course Content:

Period Marks

I) LAND REFORMS IN INDIA	12	10
Farming system – peasant, collective and state farming, problems of marginal and small farmers, Tenancy and land reforms.		
II) AGRICULTURAL FINANCE	13	25
Need for Agricultural credit; sources of agricultural credit in India – Non Institutional and institutional. Role of NABARD.		
III) AGRICULTURAL PRICES	16	25
Incentives in agriculture – price and Non price incentives – input subsidies; agricultural price policy in India – objectives, instruments and evaluation. Commission for agricultural costs and prices. An overviews of agricultural development. Globalization and its effects on Indian agriculture.		
IV) RURAL LABOUR MARKET	14	15
Rural labour supply, interlocking of factor markets, mobility of labour and segmentation in labour markets		

Semester – II: AGRICULTURAL ECONOMICS

Basic Reading List

1. Indian Economics: Ruddar Datta and KPM Sundaram.
2. Agricultural Problems in India : Sadhu A.N. and J. Singh
3. An Introduction of Agricultural Economics: Bilgrani S.A.R.
4. Rural Development: Sundaram I.S.
5. Indian Economy: Agrawal A.N.
6. कृषी अर्थशास्त्र : शाता पडीत
7. कृषी अर्थव्यवस्था : देसाई / भालेराव
8. कृषी अर्थशास्त्र : विजय कविमंडन
9. कृषी अर्थशास्त्र : लिला पाटील
10. भारतीय अर्थव्यवस्था : प्रभाकर देशमुख
11. भारतीय अर्थव्यवस्था : रायखेलकर / डांगे

PAPER TITLES
B.A. First Year (Semester-I) w.e.f. June, 2016

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
I	Micro Economic	35	40
II	Co-operation OR Agricultural Economics	35	40
B.A. First Year (Semester-I) w.e.f. June, 2016			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
III	Micro Economics	35	40
IV	Economy of Maharashtra OR Agricultural Economics	35	40
B.A. Second Year (Semester-III) w.e.f. June, 2017			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
V	Macro Economics	35	40
VI	Statistical Methods-I OR Economics of Development and Planning	35	40
B.A. Second Year (Semester-IV) w.e.f. June, 2017			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
VII	Banking	35	40
VIII	Statistical Methods-II OR Development and Environmental Economics	35	40
B.A. Third Year (Semester-V) w.e.f. June, 2018			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
IX	Indian Economy (Comp)	35	40
X	History of Economical thought OR Mathematical Economics-I	35	40
XI	Industrial Economics OR Quantitative Technique - I OR Urban Economics	35	40
B.A. Third Year (Semester-VI) w.e.f. June, 2018			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
XII	Public Finance (Comp)	35	40
XIII	International Economics OR Mathematical Economics-II	35	40
XIV	Rural Economics OR Quantitative Technique-II OR Energy Economics	35	40

* * * * *

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड—४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542
Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

कला विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील
इंग्रजी विषयाचा सी.बी.सी.एस. पॅटर्नचा
अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७
पासून लागू करण्याबाबत.

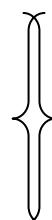
परियोग

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक १२ मे २०१६ रोजी संपन्न झालेल्या
३६व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील ऐनवेळचा विषय क्र.९/३६-२०१६ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत
विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील कला विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील खालील विषयाचा
C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern चा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून
लागू करण्यात येत आहे.

१. बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी. इंग्रजी (अनिवार्य, द्वितीय भाषा, फंक्शनल आणि एन्जिनिअरिंग) — प्रथम वर्ष
(सत्र पहिले व दुसरे)

सदरील अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निर्दर्शनास आणून द्यावी.

'ज्ञानतीर्थ' परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक—०१ /परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/८७०
दिनांक : १२.०८.२०१६.

स्वाक्षरित/—
संचालक
महाविद्यालय व विद्यापीठ विकास मंडळ

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. परीक्षा नियंत्रक यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

**S. R. T. M. University, Nanded – English Language & Literature
(UG) Syllabus, Semester + CBCS Pattern W.e.f. June 2016**

Distribution of Credits for B. A./B. Sc./B. Com. **English Compulsory, SL, Functional & Optional English First Year**

Under the Faculty of Arts

Semester + CBCS Pattern Structure

w.e.f. June 2016

Subject: English Compulsory

Semester	Paper No.	Name of the Course	Lectures Per/week	Total Periods	Internal Evaluation (CA)	Marks of Semester (ESE)	Total Marks	Credits
I	I	English Compulsory	05	55	35	40	75	03
II	II	English Compulsory	05	55	35	40	75	03

Distribution of Credits for B. A. First Year English Optional

Under the Faculty of Arts

B. A. Syllabus Structure

Semester + CBCS Pattern Structure

w.e.f. June 2016

Subject: English Optional

Semester	Paper No.	Name of the Course	Lectures Per/week	Total Periods	Internal Evaluation CA	Marks of Semester ESE	Total Marks	Credits
I	I	Study of Fiction: Short Story	04	55	35	40	75	03
	II	Study of Drama: One Act Play	04	55	35	40	75	03
II	III	Study of Fiction: Full Length Fiction	04	55	35	40	75	03
	IV	Study of Drama: Full Length Drama	04	55	35	40	75	03

Distribution of Credits for B. A. Additional English (SL)

Under the Faculty of Arts

B. A. Syllabus Structure

Semester + CBCS Pattern Structure

w.e.f. June 2016

Subject:Additional English (SL)

Semester	Paper No.	Name of the Course	Lectures Per/week	Total Periods	Internal Evaluation CA	Marks of Semester ESE	Total Marks	Credits
I	I	Additional English (SL)	04	55	35	40	75	03
II	II	Additional English(SL)	04	55	35	40	75	03

Distribution of Credits for B. A. Functional English

Under the Faculty of Arts

B. A. Syllabus Structure

Semester + CBCS Pattern Structure

w.e.f. June 2016

Subject:Functional English

Semester	Paper No.	Name of the Course	Lectures Per/week	Total Periods	Internal Evaluation CA	Marks of Semester ESE	Total Marks	Credits
I	I	Introduction to Phonetics	04	55	35	40	75	03
	II	Remedial Grammar	04	55	35	40	75	03
II	II	Introduction to Phonetics	04	55	35	40	75	03
	IV	Remedial Grammar	04	55	35	40	75	03

**Syllabus For
Compulsory English - First Year
Semester I**

Credits: 03(Marks: 75)

Periods: 55

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Objectives

To introduce the students with short stories, essays on a variety of important topics,
To encourage them to understand and appreciate prose writings of well-known writers, To acquaint them with ‘prose’, its meaning and importance,
To make them learn grammar items, such as antonyms, synonyms, etc.
To enable them to write grammatically accurate sentences, by identifying common errors in writing,
To encourage them to write short reports, personal and business letters,
To prepare them to write short, precise, and meaningful e-mails for a variety of purposes,
To prepare the students for competitive exams by encouraging them to learn English,

Unit I- Prose [Marks: 30]

Peroids 25

1. The Secret of Work- Swami Vivekananda
2. On Saying Please- A G Gardiner
3. Go, Kiss the World- Subrato Bagchi
4. The Night Train at Deoli- Ruskin Bond
5. The Scientific Point of View- JBS Haldane
6. Father's Help- RK Narayan
7. Karma- Khushwant Singh
8. If you are Wrong, Admit It- Dale Carnegie

Unit II- Grammar [Marks: 10]

Peroids 20

1. Antonyms/Synonyms, Common Errors [50 items are to be given from the text]
2. Report Writing, Letter Writing, e-mail Writing

Unit III- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

**Syllabus For
Compulsory English - First Year
Semester II**

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

To encourage the students to understand and appreciate short lyrical poems,

To motivate them to enjoy the inherent rhythmic beauty of lyrical poetry,

To acquaint them with famous world poets such as Shakespeare, Blake, Tagore, etc,

To prepare the students for competitive exams by encouraging them to learn English,

To develop in the students communicative competence by encouraging them to learn to listen, speak, read and write properly,

To develop the language skills of listening, speaking, reading and writing in the students so that they could use the English language in day to day, practical situations,

To make the students understand the importance of non-verbal communication, i.e. body language so as to make communicative situations more meaningful, positive and effective,

Unit I- Poetry [Marks: 30]

Peroids 25

1. Marriage of True Minds (Sonnet 116)- William Shakespeare

2. The School Boy- William Blake

3. The Education of Nature- William Wordsworth

4. All Things will Die- Alfred Lord Tennyson

5. Still I Rise- Maya Angelou

6. My Grand Mother- Elizabeth Jennings

7. Where the Mind is without Fear- Rabindranath Tagore

8. Refugee Mother and Child- Chinua Achebe

Unit II- Communication Skills [Marks: 10]

Peroids 20

1. Verbal Communication: Listening, Speaking, Reading and Writing

2. Non-verbal Communication: Importance of Body Language

Unit III- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

**Syllabus For
Optional English - First Year
Semester I
Paper No. I
Title: Study of Fiction- Short Story**

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

To acquaint the students with the literary genre of ‘fiction,’ particularly short story,
To introduce the meaning, types, features and functions of “short story,”
To encourage them to read, understand, and appreciate short stories,
To introduce them with the world famous short story tellers from England, USA, and India,
To inculcate in the students the habit of reading short stories.

Unit I – Background to Short Story- B Prasad Text Book- [Marks -10] Peroids 10

Unit II- Short Stories-[Marks -30]

Peroids 35

1. The Happy Prince- Oscar Wilde
2. The Open Window- Saki (HM Munro)
3. After Twenty Years – O’ Henry
4. A Ghost- Gay De Maupassant
5. Home Coming- Rabindranath Tagore
6. A Woman is Dead- Sunita Jain

Unit III- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

**Syllabus For
Optional English - First Year**

Semester I

Paper No. II

Title: Study of Drama- One Act Play

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)

(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

- To acquaint the students with the literary genre of ‘drama,’ mainly One Act Play,
- To introduce the meaning, types, features and functions of “One Act Play,”
- To make them understand the mechanics of stage performance/acting/theatre direction, etc.,
- To encourage them to understand and appreciate the literary art of play writing,
- To encourage the students to watch and enact one act plays,
- To develop among the students a liking for watching, enjoying and appreciating the art of drama.

Unit I – Background to Drama-One Act Play--B Prasad Text Book-[Marks -10]

Peroids 10

Unit II- One Act Play- [Marks -30]

Peroids 35

1. Refund- Scott Fitzgerald
2. Riders to the Sea-J.M.Synge
3. Endgame- Samuel Beckett
4. The Anniversary- Anton Chekov

Unit III- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

**Syllabus For
Optional English - First Year
Semester II
Paper No. III**

Title: Study of Fiction- Full Length Fiction

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

To acquaint the students with the literary genre of ‘fiction,’ particularly full length fiction/novels,
To introduce the meaning, features, functions and various types of fiction/novel,
To encourage them understand and appreciate themes, motifs, symbolism and characters in the novels selected from diverse cultural milieu,
To introduce them with the world famous novelists such as Conrad, Hemingway, and RK Narayan,
To inculcate in the students the habit of reading novels for aesthetic pleasure.

Unit I – Background to Fiction- B Prasad Text Book-[Marks -10]   Peroids 10

Unit II- Novels-[Marks -30]   Peroids 35

1. Heart of Darkness- Joseph Conrad
2. The Sun Also Rises- Ernest Hemingway
3. Bachelor of Arts- RK Narayan

Unit III- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]   Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

**Syllabus For
Optional English - First Year
Semester II
Paper No. IV**

Title: Study of Drama- Full Length Play

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

To acquaint the students with the literary genre of 'drama,' mainly Full Length Plays,
To introduce the students with meaning, types, features and functions of full length drama,
To make them understand the mechanics of stage performance/acting/theatre direction, etc.,
To develop among the students a liking for watching, enjoying and appreciating the art of drama for artistic and aesthetic pleasure,
To encourage the students to watch and enact/perform full-length plays during college gatherings/annual days/drama competitions, etc.

Unit I – Background to Drama- Full Length Play – B Prasad Text Book- [Marks -10]

Peroids 10

Unit II- Full Length Plays -[Marks -30]

Peroids 35

1. Othello- William Shakespeare
2. The Entertainer- John Osborne
3. The Wedding Album- Girish Karnad

Unit III- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

**Syllabus For
S L Additional English - First Year
Semester I
Paper: I**

Credits: 03(Marks: 75)

Periods: 55

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Objectives of the Study:

1. To acquaint the second language learners with the finest English short stories from various countries
2. To acquaint the second language learners with the instructive, informative, scientific and entertaining prose pieces.
3. To acquaint the second learners with reflective and appealing poetry
4. To help the learners acquire writing skills in English
5. To enrich the vocabulary of the learners

Following short stories, Poems and writing skills:

UNIT-I Short stories- (Marks 15)

Peroids 20

- 1) The Gift of Maggi -O' Henry
- 2) A Duel -Guy de Maupassant
- 3) Nitya - RK Narayan
- 4) The Fatalist - I B Singer
- 5) The Child - Premchand

UNIT-II Poetry- (Marks 15)

Peroids 10

- 1) On His Blindness -John Milton
- 2) The Echoing Green -William Blake
- 3) The World Is Too Much with Us- William Wordsworth

UNIT-III Writing skills- (Marks 10)

Peroids 15

- 1) Letter writing and invitations
- 2) Telegrams and notices
- 3) Using punctuations and spellings

Unit IV- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

**Syllabus For
S L Additional English - First Year
Semester II
Paper: II**

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

1. To acquaint the second language learners with the finest English short stories from various countries
2. To acquaint the second language learners with the instructive, informative, scientific and entertaining prose pieces.
3. To acquaint the second learners with reflective and appealing poetry
4. To help the learners acquire writing skills in English
5. To enrich the vocabulary of the learners

Following Essays, Poems and Vocabulary exercises:

UNIT-I Essays (Marks 15)

Peroids 20

- 1) Work in the Sun and in the Light - Jawaharlal Nehru
- 2) My Financial Career - Stephen Leacock
- 3) Principles of Good Writing - L A Hill
- 4) The Elixir of Life - CV Raman
- 5) Streamlining - C. Bevers

UNIT-II Poems (Marks 15)

Peroids 10

- 1) A Bird Came Down the Walk - Emily Dickinson
- 2) Stopping by Woods on a Snowy Evening - Robert Frost
- 3) Night of the Scorpion -Nissim Ezekiel

UNIT-III Vocabulary and other exercises (Marks 10)

Peroids 15

- 1) Single word for a group of words
- 2) Antonyms and synonyms
- 3) Miscellaneous exercises in use of articles, prepositions, voice, narration and modals

Unit IV- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

Prescribed Text:

Singh, Jagdip and Praveen kumar (Ed). The Threshold Second edition. Revised by Balwant kumar, Krishan Gopal and Praveen Kumar. Delhi: Macmillan Publishers India Ltd. Reprinted 2004-09 five times. ISBN 13: 978-1403-9107-9

**Syllabus For
Functional English – BA First Year
Semester I
Paper: I Introduction to Phonetics**

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

Building a Bridge between Academics and Workplace

Unit I (Marks: 40)

Peroids 45

1. English Phonology, IPA notations for consonants and vowels
2. Organs of Speech
3. Study of Consonants articulation:
4. Plosives, affricates, nasals, fricatives, lateral, frictionless continuant, semi- vowels.
5. Study of vowel articulation:
6. Monophthongs and diphthongs
7. Front, central, back vowels
8. Closing diphthongs and centering diphthongs
9. Syllable and its structure

Unit II- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

Recommended reading:

1. A Course in Phonetics and Spoken English- Sethi & Dhamija
2. Simple Phonetics for Teachers- Jean Smith & Margaret Bloor
3. An Introduction to the Pronunciation of English- A.C.Gimson
4. Better English Pronunciation- J.D.O'Connor
5. Spoken English for India- Bansal & Harrison
6. A Textbook of English Phonetics- T. Balasubramanian

**Syllabus For
Functional English – BA First Year
Semester I
Paper: II Remedial Grammar**

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

#Building a Bridge between Academics and Workplace

Unit I-[Marks- 40]

Peroids 45

1. Introduction to Word Class- Open Class and close system
2. Detail study of Noun: kinds, Properties of Noun- Number, Person, Gender and Case, foreign plurals
3. Detail study of Pronoun: kinds, Properties of Noun- Number, Person, Gender and Case
4. Detail study of Verbs : classification of verbs- Lexical- auxiliary, regular- irregular, stativedynamic, Intensive- extensive etc
5. Detail study of Modals
6. Adjective: function and classification- stative, dynamic, gradable, non-gradable etc. degrees of comparison
7. Adverb: function and classification
8. Determiners: Articles. Demonstrative, Numericals, & Quantifiers etc.

Unit II- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

Recommended reading:

1. Essential English Grammar- Raymond Murphy
2. Intermediate English Grammar- Raymond Murphy
3. A Communicative grammar of English- Geoffery Leech
4. Modern English- N. Krishnaswami
5. Contemporary English Grammar Structures and Composition- David Green

**Syllabus For
Functional English – BA First Year
Semester II
Paper: III Introduction to Phonetics**

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

#Building a Bridge between Academics and Workplace

Unit I -[Marks- 40]

Peroids 45

1. Syllable and its types, syllabification of words
2. Consonant cluster
3. Word accent and its functions
4. Assimilation and elision
5. Accent , rhythm and Intonation in connected speech
6. Segmental and super segmental features

Unit II- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

Recommended reading:

1. A Course in Phonetics and Spoken English- Sethi & Dhamija
2. Simple Phonetics for Teachers- Jean Smith & Margaret Bloor
3. An Introduction to the Pronunciation of English- A.C.Gimson
4. Better English Pronunciation- J.D.O'Connor
5. Spoken English for India- Bansal & Harrison
6. A Course in English Phonetics Tej. R. Kansakar
7. A Textbook of English Phonetics- T. Balasubramanian

**Syllabus For
Functional English – BA First Year
Semester II
Paper: IV Remedial Grammar**

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

#Building a Bridge between Academics and Workplace

Unit I-[Marks- 40]

Peroids 45

1. Uses of Prepositions
2. English tense System and uses of tenses
3. Clause Elements and Basic Clause Types
4. Transformation of sentences: active- Passive, Direct- indirect, simple, compound and complex, Degrees of Comparison etc
5. Grammar puzzles and games

Unit II- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Peroids 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

Recommended reading:

1. Essential English Grammar- Raymond Murphy
2. Intermediate English Grammar- Raymond Murphy
3. A Communicative grammar of English- Geoffery Leech
4. Modern English- N. Krishnaswami
5. Contemporary English Grammar Structures and Composition- David Green

The BOS Meeting held on Dt. 06-12-2013. It is unanimously discussed & decided the following Changes by members of English Board.

Original Syllabus

Syllabus Changed

On Dt.06-12-2013 in BOS Meeting

B.A. First Year – Optional English – Paper I – Semester - I

Unit I – Background to Short Story- B

Prasad Text Book----- [Marks -10]

Unit I – Background to Short Story- B Prasad –

Section III Chapter III Text Book----- [Marks -10]

Note : To Nun With Love by Shiv K. Kumar has been deleted from the Syllabus. B.A. First Year – Optional English – Paper II – Semester - I

Unit I – Background to Drama-One Act Play-----

B Prasad Text Book----- [Marks -10]

Unit I – Background to Drama-One Act Play-----

B Prasad- Section II – Chapter II- Text Book-----

[Marks -10]

Note : The Death of Hired man by Robert Frost has been deleted from the syllabus. (From 2014-15) B.A. First Year – Optional English – Paper III – Semester - II

Unit I – Background to Fiction- B Prasad

Text Book----- [Marks -10]

Unit I – Background to Fiction- B Prasad –

Section III Chapter II - Text Book----- [Marks -10]

Note : The Native Son by Robert Wright has been deleted from the Syllabus.(from 2013-2014) B.A. First Year – Optional English – Paper IV – Semester - II

Unit I – Background to Drama- Full Length

Play – B Prasad Text Book----- [Marks -10]

Unit I – Background to Drama- Full Length Play

– B Prasad – Section II Chapter I & II, Unit I –

Tragedy & Comedy - Text Book----- [Marks -10]

Note : Death of a salesman by Arthur Miller has been deleted from the Syllabus (from 2013-2014)

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड—४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542
Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

संलग्नित महाविद्यालयातील सी.बी.सी.एस.
पॅटनचा बी.ए. इतिहास (प्रथम वर्ष)
अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७
पासून लागू करण्याबाबत.

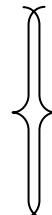
परियोग

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक १२ मे २०१६ रोजी संपन्न झालेल्या ३६व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील ऐनवेळचा विषय क्र.१०/३६-२०१६ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयातील सामाजिक शास्त्रे विद्याशाखेतील खालील विषयाचा सी.बी.सी.एस. पॅटनचा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून लागू करण्यात येत आहे.

१. बी.ए. इतिहास (प्रथम वर्ष)

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून घावी.

'ज्ञानतीर्थ' परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक(१)/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/१०१०
दिनांक : २५.०८.२०१६.

स्वाक्षरित/-
संचालक
महाविद्यालय व विद्यापीठ विकास मंडळ

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. परीक्षा नियंत्रक यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

**SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

***SYLLABUS*
HISTORY**

Semester Pattern

(Choice Base Credit System)

B.A. FIRST YEAR

(With Effective from 2016-17)

**Swami Ramanand Teerth Marathwada
University, Nanded**

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM (CBCS)

SEMESTER PATTERN

B.A. (UG) Programme under Faculty of Social Sciences

(Affiliated Colleges)

(With Effect from Academic Year 2016-17)

Name of the Faculty: **Social Sciences**

Total Credit: **158**

Average Credits Per Semester: **26**

Note:

- Assessment Shall Consist of Continuous Assessment (CA) and End of Semester Examination (ESE)
- Weightage :   % for ESE &   % for CA
- Each Paper is of 3 Credits
- **Paper- (Elective) Transfer of Credit as per Student choice.**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New scheme)

Faculty of Social Sciences

B. A. First Year Syllabus

Semester Pattern, effective from 2016-17

Subject: HISTORY

Semester	Core Course	Paper No.	Name of Paper	Lectures/ Week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester -I	CCHIS-I	I	History of Ancient India OR History of Indian Culture	4	55	35	40	75	3
		II	History of India OR History of South India	4	55	35	40	75	3
			Total	8	110	70	80	150	6
Semester-II	CCHIS-I	III	History of Ancient India OR History of Indian Culture	4	55	35	40	75	3
		IV	History of India OR History of South India	4	55	35	40	75	3
			Total	8	110	70	80	150	6
			Total-I & II	16	220	140	160	300	12

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New scheme)
Faculty of Social Sciences
B. A. Second Year Syllabus
Semester Pattern, effective from 2017-18

Subject: HISTORY

Semester	Core Course	Paper No.	Name of Paper	Lectures/ Week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester. III	CCHIS-I	V	History of Medieval India OR History of Ambedkarite Movement	4	55	35	40	75	3
	CCHIS-II	VI	History of British India OR History of Maratha	4	55	35	40	75	3
	SEC-I			3	45	25	25	50	2
			Total	11	155	95	105	200	8
Semester. IV	CCHIS-I	VII	History of Medieval India OR History of Ambedkarite Movement	4	55	35	40	75	3
	CCHIS-II	VIII	History of British India OR History of Maratha	4	55	35	40	75	3
	SEC-II			3	45	25	25	50	2
			Total	11	155	95	105	200	8
			Total III & IV	22	310	215	185	400	16

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New scheme)
Faculty of Social Sciences
B. A. Third Year Syllabus
Semester Pattern, effective from 2018-19

Subject: HISTORY

Semester		Paper No.	Name of Paper	Lectures/ week	Total No.of Lectures	AC	ESE	Total Marks	Credits
Semester- V	CCHIS-A	IX	History of Modern India OR History of Marathwada OR History of Modern World	4	55	35	40	75	3
	CCHIS-B	X	India after Independence OR Socio-religious reform movements in India OR Archaeology and Tourism	4	55	35	40	75	3
	CCHIS-C	XI	History of Modern Maharashtra OR Womens in Indian History OR History of SAARC countries	4	55	35	40	75	3
	SEC-III			3	45	25	25	50	2
			TOTAL	15	210	130	145	275	11

Semester		Paper No.	Name of Paper	Lectures/ week	Total No.of Lectures	AC	ESE	Total Marks	Credits
Semester- VI	CCHIS-A	XII	History of Modern India OR History of Marathawada OR History of Modern World	4	55	35	40	75	3
	CCHIS-B	XIII	India after Independence OR Socio-religious reform movements in India OR Archaeology and Tourism	4	55	35	40	75	3
	CCHIS-C	XIV	History of Modern Maharashtra OR Womens in Indian History OR History of SAARC countries	4	55	35	40	75	3
	SEC-III			3	45	25	25	50	2
			TOTAL	15	210	130	145	275	11
			TOTAL (V-VI)	30	420	285	265	550	22

Structure of B.A. Programme under CBCS Pattern

(Social Sciences & Arts & Humanities Faculty)

Semester	CORE COURSE(12)	Ability Enhancement Compulsory Courses (AEC) (8)	Skill Enhancement Courses (SEC) (4)	Discipline Specific Elective DSE (6)	Generic Elective (6)
	CC-A I- 6	1 .English - 3			
I	CC-B I-6	Communication			
Credits : 24	CC-C I-6	2. SL - 3			
II	CC- A II-6	1 .English - 3			
Credits : 24	CC- B II-6	Communication			
	CC- C II-6	2. SL - 3			
III	CC- A III-6	2 .English - 3	SEC-I - 2		
Credits : 26	CC- B III-6	Communication			
	CC- C III-6	3. SL - 3			
IV	CC- A IV-6	2 .English - 3	SEC-II - 2		
Credits : 26	CC- B IV-6	Communication			
	CC- C IV-6	3. SL - 3			
V				DSE- A I - 6	GE-A I - 3
Credits : 29			SEC-III- 2	DSE- B I - 6	GE-B I - 3
				DSE- C I - 6	GE-C I - 3
VI				DSE- A II- 6	GE-A II-3
Credits : 29			SEC-IV- 2	DSE- B II- 6	GE-B II-3
				DSE- C II- 6	GE-C II-3
Total Credits :158	No. Credits: 72	No. Credits: 24	No. Credits: 8	No. Credits: 36	No. Credits: 18

Structure of B.A. programme under CBCS Pattern
(Social Sciences & Arts & Humanities Faculty)

Semester	Course Opted	Course Name	Credits
I	Ability enhancement compulsory course- I	1.English Communication 2.SL	03 03
	Core Course A-I	Paper A & B	06
	Core Course B-I	Paper A & B	06
	Core Course C-I	Paper A & B	06
	Total Sem I		24
	Ability enhancement compulsory course- II	1. English Communication 2. SL	03 03
	Core Course A-II	Paper A & B	06
II	Core Course B-II	Paper A & B	06
	Core Course C-II	Paper A & B	06
	Total Sem II		24
	Total Sem I & II		48
Semester	Course Opted	Course Name	Credits
III	Ability enhancement compulsory course- III	1. English communication 2. SL	03 03
	Core Course A-III	Paper A & B	06
	Core Course B-III	Paper A & B	06
	Core Course C-III	Paper A & B	06
	Skill enhancement course I	SEC-I	02
	Total Sem III		26
	Ability enhancement compulsory course- IV	1. English communication 2. SL	03 03
IV	Core Course A-IV	Paper A & B	06
	Core Course B- IV	Paper A & B	06
	Core Course C- IV	Paper A & B	06
	Skill enhancement course- II	SEC-I	02
	Total Sem. IV		26
	Total (Sem III & IV)		52
Semester	Course Opted	Course Name	Credits
V	Discipline Specific Elective A-I	DSE A- I	06
	Discipline Specific Elective B-I	DSE B- I	06
	Discipline Specific Elective C-I	DSE C- I	06
	Generic Elective GE -A I	GE -A I	03
	Generic Elective GE -B I	GE -B I	03
	Generic Elective GE -C I	GE -C I	03
	Skill enhancement course III	SEC-III	02
	Total Sem V		29
VI	Discipline Specific Elective A-II	DSE A- II	06
	Discipline Specific Elective B-II	DSE B- II	06
	Discipline Specific Elective C-II	DSE C- II	06
	Generic Elective GE -A II	GE -A II	03
	Generic Elective GE -B II	GE -B II	03
	Generic Elective GE -C II	GE -C II	03
	Skill enhancement course IV	SEC-IV	02
	Total Sem. VI		29
	Total (Sem. V & VI)		58
	Total Course Credit		158

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA
UNIVERSITY, NANDED**

CBCS Pattern in the Subject of

HISTORY

B.A. First Year

(Effective from 2016-17)

SEMESTER-I

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
I	History of Ancient India (Up to 647 A.D.) OR History of Indian Culture (Up to 647 A.D.)	35	40
II	History of India (648 – 1526 A.D.) OR History of South India (Up to 1318 A.D.)	35	40

SEMESTER-II

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
III	History of Ancient India (Up to 647 A.D.) OR History of Indian Culture (Up to 647 A.D.)	35	40
IV	History of India (648 – 1526 A.D.) OR History of South India (Up to 1318 A.D.)	35	40
1) Internal Marks		35 Marks	
2) External Marks		40 Marks	

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

History

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER - I

History of Ancient India (Up to 647 A.D.) Paper - I

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

		Period	Marks
1)	Sources	12	15
	Archaeological and literary sources		
2)	Stone Age & Indus valley Civilization	16	20
	Stone Age - Various stages.		
	Indus valley Civilization - Discovery		
	Sites of Excavation, Town planning		
3)	Vedic Age	15	20
	Vedic and post Vedic Age-Political, Social		
	Religious and Economic life.		
4)	Buddhist India	12	20
	Sixteenth Mahajanpadas and Philosophy of Jain		
	and Bouddha Religion.		

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

History

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER - II

History of Ancient India (Up to 647 A.D.) Paper - III

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

		Period	Marks
1)	Mourya Empire Chandragupta Mourya - career and Achievements. Ashoka - Career and Achievements.	12	20
2)	Satvahan Dynasty Satvahan, Goutamiputra Satkarni- Administration.	11	10
3)	Gupta and Vakatak Empire 1) Gupta Eempire - Chandragupta - I , Samudragupta, Chandragupta- II, Golden age of India, Decline of Empire. 2) Vakatak - Rudrasen-II, Harisen.	16	25
4)	Vardhan and Chalukya Dynasty 1) Vardhan Dynasty-Prabhakarvardhan-Rajyavardhan – Harshavardhan - Career and achievements.	16	20
3)	Chalukya of Badami - Pulkeshi - I, Kirtivarman, Pulkeshi-II.		

Books for Reference -

१. आचार्य धनंजय, भारताचा इतिहास (प्रारंभ ते १५२६), नागपूर, श्री साईनाथ प्रकाशन, २००३
२. कठारे अनिल, प्राचीन भारताचा इतिहास, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१२.
३. कठारे अनिल व साखरे विजया, प्राचीन भारताचा इतिहास व संस्कृती, औरंगाबाद, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, द्वितीय आवृत्ती जून, २०१४.
४. मोरवंचीकर रा.श्री., सातवाहनकालीन महाराष्ट्र, पुणे, प्रतिमा प्रकाशन, १९९३
५. शर्मा रिता, प्राचीन भारत का इतिहास, जयपूर, बोहरा प्रकाशन, १९८८.
६. शर्मा, शल्य व शर्मा मयुरीलाल, प्राचीन भारत का इतिहास, जयपूर, अजमेरा बुक कंपनी, २००३.
७. शरण आर., प्राचीन भारतीय इतिहास, दिल्ली, राधा पब्लिकेशन्स, २००२.
८. साखरे विजया, वाकाटक कला, सोलापूर, अक्षरलेण प्रकाशन, जून २०१२.
९. गाठाळ साहेबराव, भारताचा इतिहास, (इ.पू. ३०० - इ.स.६५०) औरंगाबाद, कैलास पब्लिकेशन्स,
१०. मार्डीकर मदन, प्राचीन भारताचा इतिहास, औरंगाबाद, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, १९९७.

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

History

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER - I

OR- History of Indian Culture (Up to 647 A.D.) Paper -I

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

		Period Marks
1)	Stone Age & Indus valley Civilization	16 20
	Stone Age - Society and Culture.	
	Indus valley Civilization - Discovery, Social, Religious and Economic life.	
2)	Vedic Culture	12 20
	Vedic and post Vedic Age, Social, Religious and Economic life.	
3)	Pre Buddhist Culture	11 15
	Epic Age and Mahajanpadas - Social, Religious and Economic condition.	
4)	Social Structure	16 20
	Varna system, Caste system, Family institution, Asharam system, Slave System, Charity, Traditional of Adoptiation, Untouchability, Faith and superstitions, Recreation.	

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

History

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER - II

OR- History of Indian Culture (Up to 647 A.D.) Paper -III

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

	Period	Marks
1) Status of Women	16	20
Society, Family, Marriage, Education, Status of Women in Social, Religious, Economical and Political Sphere, Women and Art, Rights of Women, Legacy of Women, Diverse, Sati tradition, Stree dhan, Administration.		
2) Religion	12	15
Jain- Bouddh-Vaishnav-Shaiv-Ashoka's Dhamma.		
3) Education	11	20
Aim and Objectives of Education, Initiation of Education, Educational System, Period of Education, Educational fees, Circular, Educational Institutions, Universities, Temples, Agrahar and Vihar.		
4) Art and Architecture	16	20
1) Stup - Sanchi, Amrawati, Rajgir, Dhauli.		
2) Rock cut Architecture - Barabar, Shiur, Badami.		

Books for Reference -

१. आचार्य धनंजय, भारताचा इतिहास (प्रारंभ ते १५२६), नागपूर, श्री साईनाथ प्रकाशन, २००३
२. कठारे अनिल, प्राचीन भारताचा इतिहास, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१२.
३. कठारे अनिल व साखरे विजया, प्राचीन भारताचा इतिहास व संस्कृती, औरंगाबाद, विद्याबुक्स पब्लिशर्स, द्वितीय आवृत्ती जून, २०१४.
४. मोरवंचीकर रा. श्री., सातवाहनकालीन महाराष्ट्र, पुणे, प्रतिमा प्रकाशन, १९९३
५. शर्मा रिता, प्राचीन भारत का इतिहास, जयपूर, बोहरा प्रकाशन, १९८८.
६. शर्मा, शत्य व शर्मा मयुरीलाल, प्राचीन भारत का इतिहास, जयपूर, अजमेरा बुक कंपनी, २००३.
७. शरण आर., प्राचीन भारतीय इतिहास, दिल्ली, राधा पब्लिकेशन्स, २००२.
८. साखरे विजया व कठारे अनिल, भारतीय कलेचा इतिहास, सोलापूर, अक्षरलेण प्रकाशन, जूलै २०१२.
९. गाठाळ साहेबराव, भारताचा इतिहास, (इ.पू. ३०० - इ.स. ६५०) औरंगाबाद, कैलास पब्लिकेशन्स,
१०. मार्डीकर मदन, प्राचीन भारताचा इतिहास, औरंगाबाद, विद्याबुक्स पब्लिशर्स, १९९७.

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

History

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER - I

History of India (648 – 1526 A.D.) Paper -II

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

	Periods	Marks
1) Sources	12	15
Archaeological and literary sources		
2) Political History	16	20
1) Rashtrakut - Dantidurg, Krishna - I, Krishna -III		
2) Chalukya of Kallyani - Tailap - II, Vikramaditya - VI		
3) Yadav of Devgiri - Bhillam - V, Ramchandradeo.		
3) Rajput Dynasty	11	15
Gurjar Pratihar - Gahadwal, Chouhan,		
Solunki) Decline of Rajput States.		
4) Vijaynagar and Bahamani Empire	16	25
1) Vijaynagar Empire - Harihara and Bukka.		
2) Bahamani Empire - Allauddin Hasan Bahamani,		
Mahanmadshaha - III, Decline of Bahamani empire.		

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

History

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER - II

History of India (648 – 1526 A.D.) Paper - IV

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

		Period Marks
1)	Sources Archaeological and literary sources	12 15
2)	Arab and Turki Invasion 1) Arab - Mahanmad bin Kasim. 2) Turki - Mahanmad Gazni, Mahanmad Ghori.	16 20
3)	Delhi Sultanut 1) Salve Dynasty - Kutubuddin Aibak - Razhia Sultan 2) Khiliji Dynasty - Allauddin Khilji 3) Tughalk Dynasty - Mahanmad Tughlak. 4) Sayyad Dynasty - Khijrakhan. 5) Lodi Dynasty - Ibrahim Lodi. Decline of Delhi Sultanut.	17 25
4)	Art and Architecture 1) Delhi Sultanut- Delhi, Ajmer	10 15

Books for Reference -

१. आचार्य धनंजय, भारताचा इतिहास (प्रारंभ ते १७६१), नागपूर, श्री साईनाथ प्रकाशन, २००९
- २) मार्डीकर मदन, भारताचा इतिहास (६५०-१५५०), विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद, २००२.
- ३) कठारे अनिल, मध्ययुगीन भारताचा इतिहास, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव, २०१३.
- ४) महाजन व्ही.डी., मध्ययुगीन भारत का इतिहास, एस.चंद पब्लिकेशन्, दिल्ली.
- ५) गायधनी रं.ना., मध्ययुगीन भारताचा इतिहास, पुणे, के.सागर पब्लिकेशन्स, २०१०.
- ६) कठारे अनिल, प्राचीन भारताचा इतिहास, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१२.
- ७) कठारे अनिल व साखरे विजया, प्राचीन भारताचा इतिहास व संस्कृती, औरंगाबाद, विद्याबुक्स पब्लिशर्स, द्वितीय आवृत्ती जून, २०१४.
- ८) कठारे अनिल व साखरे विजया, मंदिरे आणि मूर्तिशिल्प, नांदेड, अल्फा पब्लिकेशन्स, २००८.
- ९) शर्मा रिता, प्राचीन भारत का इतिहास, जयपूर, बोहरा प्रकाशन, १९८८.
- १०) शर्मा, शल्य व शर्मा मयुरीलाल, प्राचीन भारत का इतिहास, जयपूर, अजमेरा बुक कंपनी, २००३.
- ११) शरण आर., प्राचीन भारतीय इतिहास, दिल्ली, राधा पब्लिकेशन्स, २००२.
- १२) साखरे विजया व कठारे अनिल, भारतीय कलेचा इतिहास, सोलापूर, अक्षरलेण प्रकाशन, २०१२.
- १३) केंद्रे किसन, मध्ययुगीन भारताचा इतिहास, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २०१५.
- १४) कठारे अनिल, कंधारचा प्राचीन इतिहास, शिवानी प्रकाशन, नांदेड, २०१६.

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

History

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER - I

OR - History of South India (Up to 1318 A.D.) Paper - II

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

		Period	Marks
1)	Sources	12	15
	Archaeological and literary sources		
2)	Political History	10	20
	Satvahan, Vakatak and Chalukya of Badami.		
3)	Rashtrakut Dynasty	16	20
	Origine of Rashtrakut - Capitals of Rashtrakut, Brief Survey of Political History.		
4)	Art and Architecture	17	20
	1) Cave Temples - Ajanta, Ellora , Shiur, Badami, 2) Structural Temples - Pattdakal, Aiholi		

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

History

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER - II

OR- History of South India (Up to 1318 A.D.) Paper - IV

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

		Period Marks
1)	Chalukya of Kallyani Tailap -II, Someshwar-I, Vikramaditya-VI,	12 20
2)	Yadav and Kakatia Dynasty 1) Yadav -Bhillam-V, Mahadev-I, Harpaldev, Decline. 2) Kakatia - Brief Survey of Political History	16 20
3)	Pallav Dynasty Brief survey of political History and Administration.	11 15
4)	Chol Dynasty Brief survey of political History and Administration.	16 20

Books for Reference -

१. आचार्य धनंजय, भारताचा इतिहास (प्रारंभ ते १५२६), नागपूर, श्री साईनाथ प्रकाशन, २००३
२. कठारे अनिल, प्राचीन भारताचा इतिहास, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१२.
३. कठारे अनिल व साखरे विजया, प्राचीन भारताचा इतिहास व संस्कृती, औरंगाबाद, विद्याबुक्स पब्लिशर्स, द्वितीय आवृत्ती जून, २०१४.
४. मार्डीकर मदन, भारताचा इतिहास (६५०-१५५०), औरंगाबाद, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, २००२.
५. शर्मा रिता, प्राचीन भारत का इतिहास, जयपूर, बोहरा प्रकाशन, १९८८.
६. शर्मा, शल्य व शर्मा मयुरीलाल, प्राचीन भारत का इतिहास, जयपूर, अजमेरा बुक कंपनी, २००३.
७. शरण आर., प्राचीन भारतीय इतिहास, दिल्ली, राधा पब्लिकेशन्स, २००२.
८. साखरे विजया व कठारे अनिल, नांदेड जिल्ह्यातील लेणी आणि किल्ले, नांदेड अल्फा पब्लिकेशन्स, डिसेंबर २००८.
९. साखरे विजया, वाकाटक कला, सोलापूर, अक्षरलेण प्रकाशन, २०१२.
१०. गाठाळ साहेबराव, भारताचा इतिहास (इ.स. पू. ३००- इ.स. ६५०), औरंगाबाद, कैलास पब्लिकेशन्स, २०१०.

PAPER TITLES

B.A. First Year (Semester-I) w.e.f. June, 2016

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
I	History of Ancient India (Up to 647 A.D.) OR History of Indian Culture (Up to 647)	35	40
II	History of India (648 -1526 A.D.) OR History of south India (Up to 1318 A.D.)	35	40
B.A. First Year (Semester-II) w.e.f. June, 2016			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
III	History of Ancient India (Up to 647 A.D.) OR History of Indian Culture (Up to 647)	35	40
IV	History of India (648 -1526 A.D.) OR History of south India (Up to 1318 A.D.)	35	40
B.A. Second Year (Semester-III) w.e.f. June, 2017			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
V	History of Medieval India (1526 -1707A.D.) OR History of Ambedkarite Movement(1891-1994)	35	40
VI	History of British India (1757 -1857A.D.) OR History of Maratha (1630-1707A.D.)	35	40
B.A. Second Year (Semester-IV) w.e.f. June, 2017			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
VII	History of Medieval India (1526 -1707A.D.) OR History of Ambedkarite Movement(1891-1994)	35	40
VIII	History of British India (1757 -1857A.D.) OR History of Maratha (1707-1818 A.D.)	35	40

B.A. Third Year (Semester-V) w.e.f. June, 2018			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
IX	History of Modern India (1858-1947 A.D.) OR History of Marathwada (Up to 1948 A.D.) OR History of Modern World (1945- 1991 A.D.)	35	40
X	India after Independence (1947 – 1991 A.D.) OR Socio – religious reform movements in India OR Archaeology and Tourism	35	40
XI	History of Modern Maharashtra (1818-1960 A.D.) OR Women's in Indian History OR History of SAARC countries	35	40
B.A. Third Year (Semester-VI) w.e.f. June, 2018			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
XII	History of Modern India (1858-1947 A.D.) OR History of Marathwada (Up to 1948 A.D.) OR History of Modern World (1945- 1991 A.D.)	35	40
XIII	India after Independence (1947 – 1991 A.D.) OR Socio – religious reform movements in India OR Archaeology and Tourism	35	40
XIV	History of Modern Maharashtra (1818-1960 A.D.) OR Women's in Indian History OR History of SAARC countries	35	40

* * * * *

॥ सा विद्या या विमुक्तये ॥

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY NANDED

“ज्ञानतीर्थ” परिसर, विष्णुपूरी, नांदेड - ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

“Dnyanteerth”, Vishnupuri, Nanded - 431606 Maharashtra State (INDIA)
Established on 17th September 1994 – Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Website: www.srtmun.ac.in

Fax : (02462) 229574

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानविज्ञान विद्याशाखेतील बी.ए.प्रथम
वर्ष-शारीरिक शिक्षण या विषयाचा सी.बी.
सी.एस. पॅटनचा नविन अभ्यासक्रम
शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून लागू
करण्याबाबत.

परियाक्रम

(संदर्भ: परिपत्रक शैक्षणिक –०१/परिपत्रक/पदवी–सीबीसीएस अभ्यासक्रम २०१८-१९/३८६१, दिनांक २३/०५/२०१९)

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, संदर्भीय परिपत्रकान्वये प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील खालील विषयाचा C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern चा सुधारित अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून लागू करण्यात आला होता.

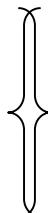
१) बी.ए. – प्रथम वर्ष – शारीरिक शिक्षण

तथापि, शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून उपरोक्त विषयाचा नवीन अभ्यासक्रम लागू करण्याच्या दृस्टीन मा. प्र. कुलगुरु महोदयांनी मा. विद्या परिषदेच्या मान्यतेच्या अधिन राहून मान्यता दिलेली असल्याने संदर्भीय परिपत्रक रद्द समजण्यात यावे.

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निर्दर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,
विष्णुपूरी, नांदेड – ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक-०१/परिपत्रक/पदवी–सीबीसीएस अभ्यासक्रम /
२०१९-२०/१३१९

दिनांक : १२.०९.२०१९.

सवाक्षरित/-
उपकुलसचिव
शैक्षणिक (१-अभ्यासमंडळ विभाग)

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सीनिअर प्रोग्रामर, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

**SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY, NANGED.**

SYLLABUS

**B.A. FIRST YEAR
(PHYSICAL EDUCATION)**

Semester Pattern
(Choice Base Credit System)
(CBSE)

(With Effective from 2019-20)

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA
UNIVERSITY, NANGED.**

CHOICE BASE CREDIT SYSTEM (CBCS)

SEMESTER PATTERN

B.A. First Year

B.A.(UG) Programme under Faculty of Physical Education

(Affiliated Colleges)

(With Effect from Academic Year , 2019-20)

Name of the Faculty: **Physical Education**

Total Credit: **48**

Average credits per semester: **24**

Note:

1. Assessment shall consist of Continuous Assessment (CA) and End of Semester Examination (ESE)
2. Weightage: -- % for ESE & --% for CA
3. Each Paper is of 3 Credits
4. Paper – (Elective) Transfer of Credit as per Student choice.

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED.

Choice Base Credit System (CBCS)Course Structure (New Scheme)

Faculty of Physical Education

B.A. First Year Syllabus

Semester Pattern

(With Effect from Academic Year **2019-20**)

Subject: Physical Education

Semester	Core Course	Paper No.	Name Of Paper	Lectures/ week	Total No. of lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester-I	CCPHY. EDU.-I CCPHY. EDU.- II	I II	History of Physical Education Practical	4 4	55 55	35 25	40 50	75 75	3 3
			Total-I	8	110	60	90	150	6
Semester-II	CCPHY. EDU.- III CCPHY. EDU.-IV	III IV	Principle of Physical Education Practical	4 4	55 55	35 25	40 50	75 75	3 3
			Total-II	8	110	60	90	150	6
			Total- I+II	16	220	120	180	300	12

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED.
CBCS- Paper pattern in the subject of
Physical Education
B. A. First Year

(With Effect from Academic Year **2019-20**)

SEMESTER – I

Paper no.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
I	History of Physical Education	35	40
II	Practical	25	50

SEMESTER – II

Paper no.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
V	Principal of Physical Education	35	40
VI	Practical	25	50

Following statement showing distribution of internal and external marks.

Paper no.	Title of Paper	Internal Marks	External Marks	Internal + External = Total marks
I	History of Physical Education	Test-I -10 Test-II (MCQ) - 10 Assignment/ Tutorial- - 10 Oral/ Attendance - 05	Theory Paper $30+10=40$	$35+40= 75$
II	Practical	Attendance of practical period - 10 Oral (General Sports Knowledge) -10 Discipline/ Behavior -05	Practical Exam- 50	$25+50= 75$
V	Principal of Physical Education	Test-I -10 Test-II (MCQ) - 10 Assignment/ Tutorial- 10 Oral/ Attendance - 05	Theory Paper $30+10=40$	$35+40= 75$
VI	Practical	Attendance of practical period - 10 Oral (General Sports Knowledge) -10 Discipline/ Behavior -05	Practical Exam- 50	$25+50= 75$

Structure of B. A. Programme under CBCS Pattern
(Physical Education & Arts & Humanities Faculty)

Semester	Core Course(12)	Ability Enhancement Compulsory Courses(AEC)(8)	Skill Enhancement Courses (SEC) (4)	Discipline Specific Elective DSE (6)	Generic Elective (6)
	CC-A I-6	1. English-3			
I	CC-B I-6	Communication			
Credits : 24	CC-C I-6	2. SL-3			
II	CC-A II-6	1. English-3			
Credits : 24	CC-B II-6	Communication			
	CC-C II-6	2. SL-3			
Total Credit: 48	No. Credits:36	No. Credits : 12	--	--	--

Structure of B. A. Programme under CBCS Pattern
(Physical Education & Arts & Humanities Faculty)

Semester	Course Opted	Course Name	Credits
	Ability enhancement compulsory	1.English communication	03
	Course-I	2.SL	03
I	Core Course A-I	Paper A & B	06
	Core Course B-I	Paper A & B	06
	Core Course C-I	Paper A & B	06
		Sem - I Total Credits	24
	Ability enhancement compulsory	1.English communication	03
	Course-II	2.SL	03
II	Core Course A-II	Paper A & B	06
	Core Course B-II	Paper A & B	06
	Core Course C-II	Paper A & B	06
		Sem - II Total Credits	24
		Sem -I& II Total Credits	48

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED.
 CBCS- Paper pattern in the subject of
 Physical Education
B. A. First Year
 (With Effect from Academic Year **2019-20**)
SEMESTER – I
 Paper I- History of Physical Education

Credits: 03

Period: 55

Marks: 75

Course Contents	Period	Marks
Unit-I - History	15	15
i) Physical Education in ancient – Greece, Rome. ii) Ancient Physical Education in India. 1. Vedic Period. 2. Ramayan and Mahabharat Period . 3. Boudha Period. 4. Maratha Period. 5. British Period.		
Unit-II - History and Development of Sports Institute :	15	10
i) Y.M.C.A, Madras . ii) Decam Gymkhana, Pune. iii) Hanuman Vyayam Prasarak Mandal, Amravati. iv) Netaji Subhash National Istution of Sports ,Patiala. v) LNIPE Gawlior		
Unit-III -History and Development of sports	15	15
i) Ancient Olympic Games. ii) Modern Olympic Games. iii) Indian Olympic Association. iii) Asian Games. iv) Commonwealth games.		
Unit-IV – Awards in Games and Sports.	05	10
i) Rajiv Gandhi Khel Ratan Awards. ii) Dronacharya and Arjun Award. iii) Maharashtra Jeevan Gaurav Awards. iv) Shiv Chhatrapati Krida Awards. v) District Awards (Best Coach, Player, Organizer).		
Internal Marks	05	35
Test-I	-10	
Test-II	- 10	
Assignment/ Tutorial	- 10	
Oral/ Attendance	- 05	

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED.
 CBCS- Paper pattern in the subject of
 Physical Education
B. A. First Year
 (With Effect from Academic Year **2019-20**)
SEMESTER – I
 Paper II- Practical

Credits: 03

Period: 55

Marks: 75

Course Contents	Period	Marks
1) Practical Project. Weight measurement.	05	05
2) Running Event's – Skills and Techniques. 100m. Sprints (For Men/Women)	08	10
3) Optional Games (Any One) 1. Kabaddi 2. Atya-Patya. [Fundamental Skills, Knowledge of rules and regulation]	25	20
4) Indian Exercise Suryanamskar (Men/Womwn)	10	10
5) Record Book All practical event's related. a) Brief History. b) Various Diagrams. c) Names of different fundamental skills in the event's. d) Officials. e) Awards. N.B :- Record book and uniform is compulsory.	02	05
Internal Marks	05	25
Attendance of practical period	-10	
Oral (General Sports Knowledge)	-10	
Discipline/ Behavior	-05	

SWAMIRAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED.
 CBCS- Paper pattern in the subject of
 Physical Education
B. A. First Year
 (With Effect from Academic Year **2019-20**)
SEMESTER – II
 Paper III- Principal of Physical Education

Credits: 03

Period: 55

Marks: 75

Course Contents	Period	Marks
Unit I- Principal of physical education	15	15
1. Meaning, need, importance and scope of physical education 2. Aims and objectives of physical education 3. Philosophy of physical education (Idealism, Naturalism & Realism) 4. Classification of activities		
Unit II- Biological basis of physical education	13	15
1. Affecting factors of growth and development 2. Anatomical differences between male and female 3. Benefits of exercise Under load, Normal load, Overload, Training principals		
Unit III- psychological basis of physical education	12	15
1. Psychological Factors affecting sports performance 2. Meaning and importance of play 3. Theories of play		
Unit IV- Sociological basis of physical education	05	10
1. Games and sports as a cultural heritage of mankind 2. Role of sports in national integration 3. Role of sports in the cultural development & society		
Internal Marks	05	35
Test-I	-10	
Test-II	- 10	
Assignment/ Tutorial	- 10	
Oral /Attendance	-05	
Oral/ Attendance	- 05	

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED.
 CBCS- Paper pattern in the subject of
 Physical Education
B. A. First Year
 (With Effect from Academic Year 2016-17)
SEMESTER – I
 Paper IV- Practical

Credits: 03	Period: 55	Marks: 75
-------------	------------	-----------

Course Contents	Period	Marks
1.) Practical Project. Height measurement.	05	05
2.) Throwing Event – Skills and Techniques. Shot-put (for Men/Women)	08	10
3.) Jumping event skills and techniques. Long jump (approach run, take-off, air position and landing)	10	10
4.) Optional Games (Any One) <ul style="list-style-type: none"> i. Table Tennis ii. Gymnastics (Mat exercise) <p style="margin-left: 20px;">[Fundamental Skills, Knowledge of rules and regulation]</p>	25	20
5.) Record Book <ul style="list-style-type: none"> All practical events related. i. Brief History. ii. Various Diagrams. iii. Names of different fundamental skills in the events. iv. Officials. v. Awards. <p>a. Note:- Record book and uniform is compulsory.</p>	02	05
Internal Marks	05	25
Attendance of practical period	-10	
Oral (General Sports Knowledge)	-10	
Discipline/ Behavior	-05	

- N.B.
1. Separate heads of Passing
    - a) Theory Paper Minimum Passing 16 Marks per semester
(Out of 40 Marks)
    - b) Practical Papers Minimum Passing 20 Marks per semester
(Out of 50 Marks)
  2. Practical examination conduct.
    - a) First batch 20 students, Second batch will be treated as 1/3 of First batch
    - b) Examiner appointed by University
(Internal one subject teacher and one external)
    - c) One peon for ground marking, equipment and water supply and collecting it etc.
  3. Physically handicapped student is not allowed
  4. Uniform and practical book is compulsory for practical period and Examination
  5. Practical examination of paper II and IV will taken jointly at the time of summer examination.
  6. While conducting the practical period and examination the concern College will make all necessary arrangement including grounds equipments as well as supportive staff for the purpose.
  7. Arranging a visit to the sports Institutes, stadium and other sports activity is compulsory.

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड—४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

संलग्नित महाविद्यालयातील सी.बी.सी.एस.
पॅटर्नचा बी.ए. राज्यशास्त्र (प्रथम वर्ष)
अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७
पासून लागू करण्याबाबत.

परिषद

या परिषद्वाऱ्ये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक १२ मे २०१६ रोजी संपन्न झालेल्या
३६व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील ऐनवेळचा विषय क्र.१०/३६-२०१६ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत
विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयातील सामाजिक शास्त्रे विद्याशाखेतील खालील विषयाचा सी.बी.सी.एस.
पॅटर्नचा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून लागू करण्यात येत आहे.

१. बी.ए. राज्यशास्त्र (प्रथम वर्ष))

सदरील अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निर्दर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक(१)/परिषदक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/५५६
दिनांक : २०.०७.२०१६.

स्वाक्षरित/-
संचालक
महाविद्यालय व विद्यापीठ विकास मंडळ

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. परीक्षा नियंत्रक यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

**SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED**

SYLLABUS

POLITICAL SCIENCE

Semester Pattern
(Choice Base Credit System)

B.A. FIRST YEAR

(With Effective from 2016-17)

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM (CBCS)

SEMESTER PATTERN

B.A. (UG) Programme under Faculty of Social Science

(Affiliated Colleges)

(With Effect from Academic Year 2016-17)

Name of the Faculty: **Social Science**

Total Credit: **158**

Average Credits Per Semester: **26**

Note:

- Assessment Shall Consist of Continuous Assessment (CA) and End of Semester Examination (ESE)
- Weightage :   % for ESE &   % for CA
- Each Paper is of 3 Credits
- Paper- (Elective) Transfer of Credit as per Student choice.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New scheme)

Faculty of Social Science

B. A. First Year Syllabus

Semester Pattern effective from 2016-17

Subject: Political Science

Semester	Core course	Paper No.	Name of Paper	Lectures / week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester -I	CCPOL-I	I	Political Theory	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-II	II	Govt. and Politics of Maharashtra	4	55	35	40	75	3
			Total - I	8	110	70	80	150	6
Semester-II	CCPOL-I	III	Political Theory	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-II	IV	Govt. and Politics of Maharashtra	4	55	35	40	75	3
				8	110	70	80	150	6
			Total-I-II	16	220	140	160	300	12

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New scheme)

Faculty of Social Science

B. A. Second Year Syllabus

Semester Pattern effective from 2017-18

Subject: Political Science

Semester.	Core course	Paper No.	Name of Paper	Lectures / week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credit s
	CCPOL-I	V	Indian Govt. and Politics	4	55	35	40	75	3
Semester. III	CCPOL-II	VI	International Relation	4	55	35	40	75	3
	SEC-I			3	45	25	25	50	2
	Total			11	155	95	105	200	8
Semester. IV	CCPOL-I	VII	Indian Govt. and Politics	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-II	VIII	International Relation	4	55	35	40	75	3
	SEC-II			3	45	25	25	50	2
				11	155	95	105	200	8
		Total		22	310	190	210	400	16

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New scheme)

Faculty of Social Science

B. A. Third Year Syllabus

Semester Pattern effective from 2018-19

Subject: Political Science

Semester		Paper No.	Name of Paper	Lectures/ week	Total No.of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester-V	CCPOL-A	IX	Western Pol Thou.	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-B	X	Govt &Pol. UK	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-C	XI	Ind..Pol Thi	4	55	35	40	75	3
	OR	XI	Ind.foreign polic	-	-	-	-	-	-
	SEC-III			3	45	25	25	50	2
			TOTAL	15	210	130	145	275	11
Semester-VI	CCPOL-A	IX	Western Pol Thou.	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-B	X	Govt &Pol. UK	4	55	35	40	75	3
	CCPOL-C	XI	Ind..Pol Thi	4	55	35	40	75	3
	OR	XI	Ind.foreign polic	-	-	-	-	-	-
	SEC-III			3	45	25	25	50	2
			TOTAL	15	210	130	145	275	11
			TOTAL (V-VI)	30	420	260	290	550	22

Structure of B.A. Programme under CBCS Pattern

(Social Science & Arts& Humanities Faculty)

Semester	CORE COURSE(12)	Ability Enhancement Compulsory Courses (AEC) (8)	Skill Enhancement Courses (SEC) (4)	Discipline Specific Elective DSE (6)	Generic Elective (6)
	CC-A I- 6	1 .English - 3			
I	CC-B I-6	Communication			
Credits : 24	CC-C I-6	2. SL - 3			
II	CC- A II-6	1 .English - 3			
Credits : 24	CC- B II-6	Communication			
	CC- C II-6	2. SL - 3			
III	CC- A III-6	2 .English - 3	SEC-I - 2		
Credits : 26	CC- B III-6	Communication			
	CC- C III-6	3. SL - 3			
IV	CC- A IV-6	2 .English - 3	SEC-II - 2		
Credits : 26	CC- B IV-6	Communication			
	CC- C IV-6	3. SL - 3			
V				DSE- A I - 6	GE-A I - 3
Credits : 29			SEC-III- 2	DSE- B I - 6	GE-B I - 3
				DSE- C I - 6	GE-C I - 3
VI				DSE- A II - 6	GE-A II-3
Credits : 29			SEC-IV- 2	DSE- B II - 6	GE-B II-3
				DSE- C II- 6	GE-C II-3
Total Credits :158	No. Credits: 72	No. Credits: 24	No. Credits: 8	No. Credits: 36	No. Credits: 18

Structure of B.A. Programme under CBCS Pattern (Social Science & Arts& Humanities Faculty)

Semester	Course Opted	Course Name	Credits
I	Ability enhancement compulsory	1.English Communication	03
	course- I	2.SL	03
	Core Course A-I	Paper A & B	06
	Core Course B-I	Paper A & B	06
	Core Course C-I	Paper A & B	06
	Total Sem I		24
II	Ability enhancement compulsory	1. English Communication	03
	course- II	2. SL	03
	Core Course A-II	Paper A & B	06
	Core Course B-II	Paper A & B	06
	Core Course C-II	Paper A & B	06
	Total Sem II		24
Total Sem I & II			48
Semester	Course Opted	Course Name	Credits
III	Ability enhancement compulsory	1. English communication	03
	course- III	2. SL	03
	Core Course A-III	Paper A & B	06
	Core Course B-III	Paper A & B	06
	Core Course C-III	Paper A & B	06
	Skill enhancement course I	SEC-I	02
Total Sem III			26
IV	Ability enhancement compulsory	1. English communication	03
	course- IV	2. SL	03
	Core Course A-IV	Paper A & B	06
	Core Course B- IV	Paper A & B	06
	Core Course C- IV	Paper A & B	06
	Skill enhancement course- II	SEC-I	02
Total Sem. IV			26
Total (Sem III & IV)			52
Semester	Course Opted	Course Name	Credits
V	Discipline Specific Elective A-I	DSE A- I	06
	Discipline Specific Elective B-I	DSE B- I	06
	Discipline Specific Elective C-I	DSE C- I	06
	Generic Elective GE -A I	GE -A I	03
	Generic Elective GE -B I	GE -B I	03
	Generic Elective GE -C I	GE -C I	03
Total Sem V			29
VI	Discipline Specific Elective A-II	DSE A- II	06
	Discipline Specific Elective B-II	DSE B- II	06
	Discipline Specific Elective C-II	DSE C- II	06
	Generic Elective GE -A II	GE -A II	03
	Generic Elective GE -B II	GE -B II	03
	Generic Elective GE -C II	GE -C II	03
Total Sem. VI			29
Total (Sem. V & VI)			58
Total Course Credit			158

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA
UNIVERSITY, NANDED**

**CBCS-Paper Pattern in the Subject of
POLITICAL SCIENCE**

B.A. First Year

(Effective from 2016-17)

SEMESTER-I

Paper No	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
I	Political Theory	35	40
II	Government and Politics of Maharashtra	35	40

SEMESTER-II

Paper No	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
III	Political Theory	35	40
IV	Government and Politics of Maharashtra	35	40
1) Internal Marks		35 Marks	
2) External Marks		40 Marks	

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

Political Science

(With Effective from 2016-17)

B.A. First Year

SEMESTER - I

Political Theory Paper - I

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

Course Rationale:

This is an introductory paper to the concepts; ideas and theories in political theory. It seeks explain the evolution and usage of these concepts, ideas and theories with reference to individual thinkers both historically and analytically. The different ideological standpoints with regard to various concepts and theories are to be critically explained with the purpose of highlighting the difference in their perspectives and in order to understand their continuity and change. Furthermore there is a need to emphasize the continuing relevance of these concepts today and explain how in idea and theory of yester years gains prominence in contemporary political theory.

Course Content:	Periods	Marks
i) Political Theory	06	10
Definition, Meaning, Nature, Scope and Significance		
ii) State	15	25
Definition and Elements of State		
Theories of the Origin of the State, Divine, Force,		
Social Contract and Evolutionary Theory.		
iii) Government	15	25
Definition and Meaning, Organs of Government		
Legislature, Executive and Judiciary,		
Types of Government Unitary, Federal,		
Parliamentary & Presidential		
iv) Sovereignty	09	15
Definition, Meaning, Types & Features,		
Austin's Theory of Sovereignty,		
Pluralistic Theory of Sovereignty		

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**
B.A. First Year -Political Science

(With Effective from 2016-17)

SEMESTER - II
Political Theory Paper - III

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

		Periods	Marks
i)	Citizenship and Rights	09	15
	Meaning and Types of Citizenship		
	Meaning and Types of Rights		
ii)	Liberty, Equality and Justice	15	25
	Definitions, Meaning and Kinds of Liberty,		
	Equality and Justice Relationship between		
	Equality and Liberty, Social Justice		
iii)	Democracy	15	25
	Definition, Meaning, Characteristics and Types		
	Merit and Demerits		
	Conditions for the Success of Democracy		
iv)	Welfare State	06	10
	Meaning, Nature and Functions of Welfare State		

Readings:

1. Mishra K.K. - Modern Political Theory
2. Varma S.P. - Modern Political Theory
3. Ramaswamy S. - Political Theory, Ideas and Concepts
4. Barkar Ernest - Principle of Social and Political Theory
5. Gauba O.P. - An Introduction to Political Theory
6. Ray and Bhattacharya - Political Ideas and Institutions
7. कुलकर्णी सुधाकर - राजकीय सिध्दांत
8. येरणकर श्रीराम - राजकीय सिध्दांत
9. चोपडे किसन - राजकीय सिध्दांताची मूलतत्वे
10. भोळे भा.ल. - राजकीय सिध्दांत
11. बोराळकर कृ.दी - राजकीय सिध्दांत
12. काणे प.सी - राजकीय सिध्दांत
13. खेडकरडी.ए - राजकीय सिध्दांतातील मुलभुत संकल्पना

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,

NANDED B.A. First Year -Political Science

(With Effective from 2016-17)

SEMESTER - I

Government and Politics of Maharashtra Paper - II

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

Course Rationale:

This paper gives an in depth insight to the level of state politics in India. In this context it offers to study the patterns of state politics especially in the light of politics of Maharashtra. It not only deals with evolution or formation of Maharashtra state but focus on the changing nature of political culture thereof, and the role of different regional parties in shaping states political system. Followed by structure and function of state government, state legislature, and local self-government, followed by Electoral process which is responsible for stability or instability of Maharashtra political system.

Course Content:

		Periods	Marks
i)	Formation of Maharashtra State State Reorganization Commission Sanyukta Maharashtra Movement	06	10
ii)	State Government i) Governor - Powers and Functions ii) Chief Minister - Powers and Functions iii) Council of Minister - Powers and Functions	15	25
iii)	State Legislature i) Legislative Assembly Composition, Power and Functions ii) Legislative Council - Composition – Power and Functions	15	25
iv)	Judiciary High Court, District Court, Taluka Court Composition - Power and Functions	09	15

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY,

NANDED **B.A. First Year -Political Science**

(With Effective from 2016-17)

SEMESTER - II

Government and Politics of Maharashtra Paper - II

Credits: 03	Periods: 55	Marks: 75	
		Periods	Marks
i) Local Self Government (Rural Govt.)		08	13
Gram Panchayat - Composition - Power and Functions			
Panchayat Samiti and Zilla Parishad - Composition			
- Power and Functions			
Main Features of 73 rd Constitutional Amendment			
ii) Local Self Government (Urban Govt.)		12	20
Municipal Corporation - Composition - Power and Functions			
Municipal Councils - Composition - Power and Functions			
Main Features of 74 th Constitutional Amendment			
iii) Political Parties in Maharashtra		15	25
Features of Political Parties			
i) Nationalist Congress Party			
ii) Shivsena			
iii) Maharashtra Navanirman Sena			
iv) Republican Party			
v) Shetkari Kamgar Paksha			
iv) Electoral Process		10	17
Structure and Functions of State Election Commission			
Role of Election Commission Patterns of Voting			
Behaviour and Factors Influencing the Voting			
Behaviour			

Readings:

1.	Bharadwaj R.K.	- Urban Development in India
2.	Mathur	- India - Challenge of Urban Govt.
3.	Palshikar & Deshpande	- Maharashtra : Electoral Politics and Structure of Domination
4.	जैन अशोक	महाराष्ट्राचे शासन आणि राजकारण
5.	साने रविकिरण, साने निलिमा	महाराष्ट्राचे शासन आणि राजकारण
6.	पाटील वी.बी	महाराष्ट्राचे शासन आणि राजकारण
7.	शिंदे सुनिल, भालेराव सुरेश	महाराष्ट्राचे शासन आणि राजकारण
8.	खांदवेएकनाथ	महाराष्ट्राचे शासन आणि राजकारण
9.	मोरे, पवार, सोलापूरे	महाराष्ट्राचे शासन आणि राजकारण
10.	फडके य.दि.	विसाव्या शतकातील महाराष्ट्र
11.	श्रीरसागर आर.के.	भारतीयरिपब्लिकन पक्ष
12.	फडणीसजगन	शेकाप
13.	बेडकर बी.के	संयुक्त महाराष्ट्र गात्चीक बैठक
14.	गडकरी माधव	संयुक्त महाराष्ट्र लढयातील महारथी
15.	भावे मधुकर	यशवंतराव ते विलासराव

PAPER TITLES

B.A. First Year (Semester-I) w.e.f. June, 2016

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
I	Political Theory	35	40
II	Government and Politics of Maharashtra	35	40

B.A. First Year (Semester-I) w.e.f. June, 2016

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
III	Political Theory	35	40
IV	Government and Politics of Maharashtra	35	40

B.A. First Year (Semester-I) w.e.f. June, 2017

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
V	Indian Government and Politics	35	40
VI	International Relations	35	40

B.A. Second Year (Semester-IV) w.e.f. June, 2017

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
VII	Indian Government and Politics	35	40
VIII	International Relations	35	40

B.A. Third Year (Semester-V) w.e.f. June, 2018

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
IX	Western Political Thoughts	35	40
X	Government and Politics of Major Countries (UK)	35	40
XI	Indian Political Thinkers	35	40
	OR		
XI	India's Foreign Policy	35	40

B.A. Third Year (Semester-VI) w.e.f. June, 2018

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
XII	Western Political Thoughts	35	40
XIII	Government and Politics of Major Countries (USA, China)	35	40
XIV	Indian Political Thinkers	35	40
	OR		
XIV	India's Foreign Policy	35	40

* * *

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड—४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542
Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

संलग्नित महाविद्यालयातील सी.बी.सी.एस.
पॅटनचा बी.ए. लोकप्रशासन (प्रथम वर्ष)
अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७
पासून लागू करण्याबाबत.

परियोग

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक १२ मे २०१६ रोजी संपन्न झालेल्या
३६व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील ऐनवेळचा विषय क्र.१०/३६-२०१६ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत
विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयातील सामाजिक शास्त्रे विद्याशाखेतील खालील विषयाचा सी.बी.सी.एस.
पॅटनचा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून लागू करण्यात येत आहे.

१. बी.ए. लोकप्रशासन (प्रथम वर्ष)

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर^१
उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून घावी.

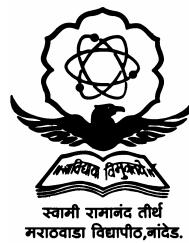
‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड – ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक(१)/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/१०१२
दिनांक : २५.०८.२०१६.

स्वाक्षरित/-
संचालक
महाविद्यालय व विद्यापीठ विकास मंडळ

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. परीक्षा नियंत्रक यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY NANDED

SYLLABUS

PUBLIC ADMINISTRATION

Semester Pattern

(Choice Base Credit System)

B.A. FIRST YEAR

(With Effective from 2016-17)

**Swami Ramanand Teerth Marathwada
University, Nanded**

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM (CBCS)

SEMESTER PATTERN

B.A. (UG) Programme Under Faculty of Social Sciences

(Affiliated Colleges)

(With Effect from Academic Year 2016-17)

Name of the Faculty : **Social Sciences**

Total Credit : **158**

Average Credits Per Semester : **26**

Note :

- Assesment Shall Consist of Continuous Assessment (CA) and End of Semester Examination (ESE)
- Weightage : % for ESE & % for CA
- Each Paper is of 3 Credits
- **Paper – (Elective) Transfer of Credit as per Student choice.**

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New scheme)

Faculty of Social Sciences

B.A. First Year Syllabus

Semester Pattern Effective from 2016-17

Subject : Public Administration

Semester	Core Course	Paper No.	Name of paper	Lectures/ Week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester – I	CCPA-I	I	Principles of Pub. Admn.	4	55	35	40	75	3
	CCPA-II	II	Evolution of Indian Admn. & Constitution	4	55	35	40	75	3
			Total – I	8	110	70	80	150	6
Semester – II	CCPA-I	III	Administrative organization	4	55	35	40	75	3
	CCPA-II	IV	Indian Administration	4	55	35	40	75	3
				8	110	70	80	150	6
			Total I – II	16	220	140	160	300	12

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New Scheme)

Faculty Of Social Sciences

B.A. Second Year Syllabus

Semester Pattern Effective from 2017-18

Subject : Public Administration

Semester	Core Course	Paper No.	Name of paper	Lectures/ Week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester. III	CCPA-I	V	Personnel Admn.	4	55	35	40	75	3
	CCPA-II	VI	State Govt. & Admn.	4	55	35	40	75	3
	SEC - I			3	45	25	25	50	2
		Total		11	155	95	105	200	8
Semester. IV	CCPA-I	VII	Office Admn.	4	55	35	40	75	3
	CCPA-II	VIII	Dist. Admn.	4	55	35	40	75	3
	SEC-II			3	45	25	25	50	2
				11	155	95	105	200	8
		Total		22	310	190	210	400	16

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New Scheme)

Faculty Of Social Sciences

B.A. Third Year Syllabus

Semester Pattern Effective from 2018-19

Subject : Public Administration

Semester		Paper No.	Name of Paper	Lectures/ Week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester-V	CCPA-A	IX	Administrative Thinkers	4	55	35	40	75	3
	CCPA-B	X	Rural Local Govt. in Maha	4	55	35	40	75	3
	CCPA-C	XI	Financial Admn.	4	55	35	40	75	3
	OR	XI	Recent Trends in P.A	-	-	-	-	-	-
	SEC-III			3	45	25	25	50	2
			TOTAL	15	210	130	145	275	11
Semester-VI	CCPA-A	XII	Administrative Theory	4	55	35	40	75	3
	CCPA-B	XIII	Urban Local Govt.in Maha.	4	55	35	40	75	3
	CCPA-C	XIV	Major Trends & issues in Pub. Admin.	4	55	35	40	75	3
	OR	XIV	Fin. Admn & Public Policy	-	-	-	-	-	-
	SEC-III			3	45	25	25	50	2
			Total	15	210	130	145	275	11
			Total (V-VI)	30	420	260	290	550	22

Structure B.A. Programme under CBCS Pattern

(Social Sciences, Arts & Humanities Faculty)

Semester	Core Course (12)	Ability Enhancement Compulsory Courses (AEC) (8)	Skill Enhancement Course (SEC) (4)	Discipline Specific Elective DSE (6)	Generic Elective (6)
	CC-A I-6	1. English – 3			
I	CC-B I-6	Communication			
Credits : 24	CC-C I-6	2. SL – 3			
II	CC-A II-6	1. English – 3			
Credits : 24	CC – B II-6	Communication			
	CC-C II-6	2. SL-3			
III	CC-A III-6	2. English – 3	SEC-I - 2		
Credits : 26	CC-B III-6	Communication			
	CC-C III-6	3. SL – 3			
IV	CC-A IV-6	2. English – 3	SEC-II - 2		
Credits : 26	CC-B IV-6	Communication			
	CC-C IV-6	3. SL- 3			
V				DSE-AI-6	GE-A I -3
Credits : 29			SEC-III-2	DSE-B I -6	BE-B I-3
				DSE- C I-6	GE-C I -3
VI				DSE-A II-6	GE-A II-3
Credits : 29			SEC-IV -2	DSE- B II-6	GE- B II -3
				DSE-C II-6	GE-C II-3
Total Credits : 158	No. Credits : 72	No. Credits : 24	No. Credits 8	No. Credits : 36	No. Credits : 18

Structure of B.A. Programme under CBCS Pattern

(Social Sciences and Arts & Humanities Faculty)

Semester	Course Opted	Course Name	Credits
I	Ability enhancement compulsory course-I	1. English Communication 2. SL	03 03
	Core Course A-I	Paper A & B	06
	Core Course B-I	Paper A & B	06
	Core Course C-I	Paper A & B	06
	Total Sem I		24
II	Ability enhancement compulsory course-II	1. English Communication 2. SL	03 03
	Core Course A-II	Paper A & B	06
	Core Course B-II	Paper A & B	06
	Core Course C-II	Paper A & B	06
	Total Sem I		24
	Total Sem I & II		48
Semester	Course Opted	Course Name	Credits
III	Ability enhancement compulsory course-III	1. English Communication 2. SL	03 03
	Core Course A-III	Paper A & B	06
	Core Course B-III	Paper A & B	06
	Core Course C-III	Paper A & B	06
	Skill enhancement course I	SEC – I	02
	Total Sem-III		26
IV	Ability enhancement compulsory course-IV	1. English Communication 2. SL	03 03
	Core Course A-IV	Paper A & B	06
	Core Course B-IV	Paper A & B	06
	Core Course C-IV	Paper A & B	06
	Skill enhancement course II	SEC – I	02
	Total Sem – IV		26
	Total (Sem III & IV)		52
Semester	Course Opted	Course Name	Credits
V	Discipline Specific Elective A-I	DSE A – I	06
	Discipline Specific Elective B-I	DSE B – I	06
	Discipline Specific Elective C-I	DSE C – I	06
	Generic Elective GE- A I	GE – A I	03
	Generic Elective GE- B I	GE – B I	03
	Generic Elective GE- C I	GE – C I	03
	Skill enhancement course III	SEC – III	02
	Total Sem V		29
VI	Discipline Specific Elective A-II	DSE A – II	06
	Discipline Specific Elective B-II	DSE B – II	06
	Discipline Specific Elective C-II	DSE C – II	06
	Generic Elective GE- A II	GE – A II	03
	Generic Elective GE- B II	GE – B II	03
	Generic Elective GE- C II	GE – C II	03
	Skill enhancement course IV	SEC – IV	02
	Total Sem. VI		29
	Total (Sem. V & VI)		58
	Total Course Credit		158

SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
CBCS – Paper Pattern in the Subject of
PUBLIC ADMINISTRATION
B.A. First Year
(Effective from 2016-17)

SEMESTER – I

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
I	Principles of Pub. Admn.	35	40
II	Evolution of Indian Admn. & Constitution	35	40

SEMESTER – II

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
III	Administrative Organization	35	40
IV	Indian Admn.	35	40

- 1)   **Internal Marks**   **35 Marks**
 2)   **External Marks**   **40 Marks**

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

Public Administration

B.A. First Year

Semester – I

Principles of Public Administration

Paper – I

(Effective from June – 2016)

Credits : 03	Periods : 55	Marks : 75
--------------	--------------	------------

Course Rationale:

Administration is as old as mankind. It has acquired all spheres of human life right from birth to death. It is very close to the daily life of any person in practical. Public Administration is one of the major branches of administration as a whole. Public Administration Studies the systematic implementation of Laws and policies, theories principles and its controlling system. The subject stands as an integral element of democratic system of the nation.

It is intended that the subject is introduced, as a general subject to the students of U.G. level. The subject is introduced to comprehend the importance of Administration theory and practice. as well as Public Administration and private Administration system, departments, public corporation.

Course Content :	Periods	Marks
1] Public Administration :- Meaning, Nature, Scope and Importance.	25	30
2] Public Administration and Private Administration – Affinity and Difference.	10	15
3] Public Relations – Meaning, Importance and Agencies.	07	15
4] Organization :-	13	15
a] Meaning and Importance.		
b] Forms of Organization – formal & Informal.		
c] Bases of Organization [4 ps.]		

Recommended Books :-

- 1) Awasthi & Maheshwari, Public Administration, Laxminarain Agrawal, Agra.
- 2) A.R. Tyagi, Public Administration, Atma Ram & Sons, New Delhi.
- 3) Bhambri C.P., Public Administration in India, Vikas, New Delhi.
- 4) डॉ. शर्मा हरिशचंद्र, लोकप्रशासन, कॉलेज बुक डेपो, जयपूर.
- 5) डॉ. कटारिया सुरेंद्र, प्रशासनिक सिध्दांत एवं प्रबन्ध, नैशनल पब्लिशिंग हाउस, जयपूर.
- 6) डॉ. फाडीया बी.एल., लोकप्रशासन, साहित्य भवन पब्लिकेशन, आग्रा.
- 7) पाटील बी.बी., लोकप्रशासन, फडके प्रकाशन कोल्हापूर.
- 8) भोगले शांताराम, लोकप्रशासन सिध्दांत व कार्यपद्धती, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.
- 9) पोहेकर प्रीती, लोकप्रशासनाची मूलतत्वे, अरुणा प्रकाशन, लातूर.
- 10) बोरा पारस व शिरसाठ शाम, लोकप्रशासन शास्त्र, ज्ञान समिधा पब्लिशिंग वर्ल्ड, औरंगाबाद.
- 11) भुताळे व वडवळे, लोकप्रशासन, सहयाद्री प्रकाशन, नांदेड

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

Public Administration

B.A. First Year

Semester – II

Administrative Organizations

Paper – III

(Effective from Nov – 2016)

Credits : 03	Periods : 55	Marks : 75
--------------	--------------	------------

Course Content:	Periods	Marks
1] Principles of Administrative Organization :	20	30
a] Hierarchy – Meaning, merits and demerits.		
b] Span of Control – Meaning, Dependant factors.		
c] Unity of Command – Meaning, merits & demerits.		
d] Delegation – Meaning, Types and Importance.		
2] Line and Staff Agencies : Meaning, Types and Functions.	10	15
3] Chief Executive : Types, Functions & Qualities of Chief Executive.	10	15
4] Types of Administrative Organization..	15	15
a] Department – Meaning and Types.		
b] Public Corporation – Meaning and Characteristics.		

Recommended Books :-

- 1) Awasthi & Maheshwari, Public Administration, Laxminarain Agrawal, Agra.
- 2) A.R. Tyagi, Public Administration, Atma Ram & Sons, New Delhi.
- 3) Bhambri C.P., Public Administration in India, Vikas New Delhi.
- 4) डॉ. शर्मा हरिशचंद्र, लोकप्रशासन, कॉलेज बुक डेपो, जयपूर.
- 5) डॉ. कटारिया सुरेंद्र, प्रशासनिक सिध्दांत एवं प्रबन्ध, नैशनल पब्लिशिंग हाऊस, जयपूर.
- 6) डॉ. फाडीया बी.एल., लोकप्रशासन, साहित्य भवन पब्लिकेशन, आग्रा.
- 7) पाटील बी.बी., लोकप्रशासन, फडके प्रकाशन कोल्हापुर.
- 8) भोगले शांताराम, लोकप्रशासन सिध्दांत व कार्यपद्धती, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.
- 9) पोहेकर प्रीती, लोकप्रशासनाची मूलतत्वे, अरुणा प्रकाशन, लातूर.
- 10) बोरा पारस व शिरसाठ शाम, लोकप्रशासन शास्त्र, ज्ञान समिधा पब्लिशिंग वर्ल्ड, औरंगाबाद.
- 11) भुताळे व घडवळे, लोकप्रशासन, सहयाद्री प्रकाशन, नांदेड

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

Public Administration

B.A. First Year

Semester – I

Evolution of Indian Administration and Constitution

Paper – II

(Effective from June – 2016)

Credits : 03	Periods : 55	Marks : 75
--------------	--------------	------------

Course Rationale:

India is the largest democratic administrative Nation. The subject Pub. Admn. Promotes students to understand Indian Administrative system. Besides, inspiring the students for Indian Administrative service as well as a special point of view. It also introduces with the various commissions and committees in our country. The subject concerns with the democratic values of improving equality, Justice, Security and sustains human rights of a democratic personnel. In addition, the subject is primarily concerned with expanding market share, generating revenue and earning profit. It concerns with different on concepts. Its accountability, governance, decentralization etc. The subject proves as a creator of good leader as well as good administrator.

The subject goals to inform Indian constitution & administration as well as ancient, medieval and modern administrative system. The subject makes students to aware of the fundamental rights and duties of Indian citizens bestowed by the Indian Constitution. It informs U.G. level students about Indian Parliament and its Administrative System, President, P.M. Council of Ministers, Supreme Court etc.

Course Content:	Periods	Marks
1] Ancient Administration [With special Reference to Kautilya]	15	15
a] Saptang Theory b] Mantri Parishad : Structure and Functions.		
2] Mughal and British Administration	10	15
a] Central Administration in Mughal Period. b] The Government of India Act, 1935 – Important Provisions.		
3] Post Independence [Constitutional Set – up] Administration.	10	15
a] Formation of Indian Constitution. b] Salient Features of Indian Administration.		
4] Constitutional Framework.	20	30
a] Fundamental Rights. b] Fundamental Duties. c] Directive Principles of State Policy.		

Recommended Books:

- 1) Basu Durgadas, Introduction to the constitution of India, Wadhwa and Co., Nagpur.
- 2) Maheshwari Shriram, Indian Administration, Kitab Mahal, New Delhi.
- 3) Vidya Bhushan & Vishnu Bhagwan, Indian Administration, S. Chand & Com., New Delhi.
- 4) भोळे भा.ल., भारतीय गणराज्याचे शासन आणि राजकारण, पिंपळापूरे प्रकाशन, नागपूर
- 5) पाटील बी.बी., भारतीय शासन व राजकारण, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
- 6) विळेगावे व यमलवाड, भारतीय प्रशासन, क्रिएटिव पब्लिकेशन, नांदेड
- 7) ठोंबरे सतिश, भारतीय प्रशासन, अभिजित पब्लिकेशन, लातूर.
- 8) एम. कुमार, शर्मा दीप्ती, कौटिल्य (चाणक्य), अर्जुन पब्लिशिंग हाऊस, नई दिल्ली

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

Public Administration

B.A. First Year

Semester – II

Indian Administration

Paper – IV

(Effective from Nov – 2016)

Credits : 03	Periods : 55	Marks : 75
--------------	--------------	------------

Course Content :	Periods	Marks
1] Indian Parliament : Structure & Functions.	20	30
a] President.		
b] Rajya Sabha.		
c] Loksabha		
2] Union Government and Administration.	12	15
a] Prime Minister.		
b] Council of Ministers.		
c] Prime Minister's Office.		
3] Supreme Court of India : Structure & Functions.	08	15
4] Constitutional – Non Constitutional Bodies :	10	15
a] Union Public Service Commission [U.P.S.C.]		
b] Election Commission.		
c] National Human Rights Commission.		

Recommended Books :-

- 1) Basu Durgadas, Introduction to the constitution of India, Wadhwa, and Co., Nagpur.
- 2) Maheshwari Shriram, Indian Administration, Kitab Mahal, New Delhi.
- 3) Vidya Bhushan & Vishnu Bhagwan, Indian Administration, S. Chand & Com., New Delhi.
- 4) भोळे भा.ल., भारतीय गणराज्याचे शासन आणि राजकारण, पिंपळापूरे प्रकाशन, नागपूर
- 5) पाटील बी.बी., भारतीय शासन व राजकारण, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
- 6) विळेगावे व यमलवाड, भारतीय प्रशासन, क्रिएटिव पब्लिकेशन, नांदेड
- 7) ठोंबरे सतिश, भारतीय प्रशासन, अभिजित पब्लिकेशन, लातूर.

PAPER TITLES
B.A. First Year (Semester – I) w.e.f. June, 2016

Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
I	Principles of Public Administration	35	40
II	Evolution of Indian Admn. & consti.	35	40
B.A. First Year (Semester – II) w.e.f. June, 2016			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
III	Administrative Organization	35	40
IV	Indian Administration	35	40
B.A. Second Year (Semester – III) w.e.f. June, 2017			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
V	Personnel Administration	35	40
VI	State Govt. & Adminstration	35	40
B.A. Second Year (Semester – IV) w.e.f. June, 2017			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
VII	Office Administration	35	40
VIII	District Administration	35	40
B.A. Third Year (Semester – V) w.e.f. June, 2018			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
IX	Administrative Thinkers	35	40
X	Rural Local Govt. in Maharashtra	35	40
XI	Financial Administration	35	40
	OR		
XI	Recent Trends in Pub.Admn.	35	40
B.A. Third Year (Semester – VI) w.e.f. June, 2018			
Paper No.	Title of the Paper	Internal Marks	External Marks
XII	Administrative Theory	35	40
XIII	Urban Local Govt. in Maharashtra	35	40
XIV	Major Trends & Issues in Pub.Admn.	35	40
	OR		
XIV	Financial Admn.& Public Policy	35	40

* * * * *